

Brassói Lapok

XL. évfolyam

254 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétlő

1934. évi november 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként Hirdetési díjak előre fizetendők Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58 Telefonszámok kiadóhivatal 82, szerkesztőség 83.

Hitler fogfájása

Irtó: Körösi Sándor

Néhány nappal ezelőtt szűkszavú tudósítás jelentette, hogy a nemzetiszocialista hatóságok feloldották Meiser bajorországi és Wurm württembergi evangélikus püspök házi őrizetben való fogvatartását s megengedték nekik egyházi teendőik gyakorlását, most meg arról számol be a hivatalos német távirati iroda, hogy Hitler kedden, tehát egy nappal a reformáció ünnepe előtt, Frick belügyminiszter jelenlétében kihallgatáson fogadta Marahrens hannoveri, Meiser bajorországi és Wurm württembergi püspököket s „hosszabb megbeszélést folytatott velük egyházipolitikai kérdésekről”.

Letartóztatásból főhercegi audienciára, — ilyen sem esett és esik meg gyakran a náci Harmadik Birodalmában. Csodának, mindenestre valami rendkívülinek kellett történnie. S történt is.

Most kétségtelenül kiderült, hogy a hitleristák — minden önkényuralmuk ellenére — mégsem tehetik Németországban, ami nekik tetszik, hogy a német nép — egyelőre ugyan csak bizonyos vonatkozásban — nyíltan ellen-szegül az erőszaknak, sőt vissza is veri azt. A német evangélikus egyház körül és kebelében kitört kulturhareben, amely a múlt év júniusáig, tehát szinte a nemzetiszocializmus uralomra jutása óta dúl a birodalom tulajdoni részén, szívszöszölés az ellenzék kerekedett felül. A szabadelvűségnek azok az elemei, amelyek ellenálltak annak, hogy a nemzetiszocializmus „Gleichschaltungja”, uniformizálja és bekebelezze az egyházat, a vallást, a hitet is.

Emlékeztet, hogy a nemzetiszocializmus vallásújítói, a „német keresztények”, teljes hevíttel rávetették magukat egyrészt az evangélikus vallásra, másrészt magára az egyházra. A hitlerizmus szellemében, az árja fajelmélet elvei szerint meg akarták reformálni a bibliát, mint alacsonyrendű zsidó történelmet és bölcselést elvetve az ó-testamentumot s megnyirbálva magát az új-testamentumot is. Amlint a politikában fából vaskarikát próbáltak csinálni a nacionalizmus és szocializmus egybeforrasztásával, ugyanúgy a vallás terén egy fonszcsorba akarták gyúrni a „euon” pogánysággal mindazt, ami a kereszténységből számukra elfogadhatónak mutatkozott. S ezzel párhuzamosan a hitlerizmus Prokrustes-ágyába próbálták kényszeríteni a német evangélikus egyház szervezetét is.

A Gleichschaltung-nak ezt a kísérletét elke-seredett ellenállással fogadta az egyház. Előbb a hittudósok, aztán a papság tömegesen keltek ki az új-pogányság erőszaka ellen s védelmezték a vallásszabadságot, a lelkiismeret szabadságát. A több mint háromezer lelkeszt felőlő „Pfarrernotbund”, az evangélikus papság legtekintélyesebb egyesülete, együttes szöszöklő állásfoglalásokban tiltakozott a szellemi, lelki és egyházszerkezeti guzsbakötés ellen. Ez kihívta a náci-reformátorok dühét és százával, ezrelék fosztották meg állásuktól azokat az egyházi férfiakat, akik szót mertek emelni „tanai” és törekvéseik ellen. Az utóbbi időben aztán sorra kerültek maguk az egyházfők, a püspökök is, akik nem voltak hajlandók egy követ fujni az egyház nemzetiszocialista és „német keresztény” vezetésével. Wurm württembergi püspökre megpróbálták rábírtani a sikkasztás bélyegét s azon a címen, hogy egyházi pénzeket elvont a rendeltetésük-től, felfüggesztették egyházi funkcióinak gyakorlásától. Egyben házi őrizetbe vették. Ugyanez történt Meiser bajorországi és Marahrens hannoveri püspökökkel is, akik élére állottak az egyház önvédelmi küzdelmének. A hívők azonban nem maradtak közömbösen. Különösen Münchenben több rokonszenvtűntetés zajlott le az önkényesen megrendszabályozott püspökök mellett s az egyházi ellenzék védelmi harca mostanában már a nemzetiszocialista párt és a diktatura elleni tömegmozgalommá kezdett terebélyesedni.

A harc különösen Müller birodalmi püspök-

Ujabb gabonavásárlásokkal akarja a kormány elejét venni a további áresésnek

Sassu miniszter hosszasan tanácskozott a pénzügyminiszterrel és Dimitrescu bank-kormányzóval — A Curentul szerint felosztják a szélsőbaloldali politikai alakulatokat

Bratianu Dinu kihallgatásra megy az uralkodóhoz

Bukarest, november 4
A földművelésügyi miniszterhez az ország különböző vidékeiről jelentések futottak be, melyek szerint

a gabona ára állandó esésben van. Ezt a jelenséget miniszteriumi körökben az első konverziós részlet törlesztésével próbálják megmagyarázni.

A konverziós adóssok nagyrésze, ugyan-is, tartaléktólke hiányában, kénytelen piacra dobni természet, hogy kötelezett-ségeinek eleget tehessen.

A jelentések vétele után Sassu föld-művelésügyi miniszter magához kérte Slavescu pénzügyminiszter és Dimitrescu bankkormányzókat, akiket hosszasan informált a helyzet felől. A tanácskozás során elhatározták, hogy

ujabb gabonavásárlásokra utasítják az intervenció üzemekkel már előbb megbízott kormánybiztosságot.

A kormánynak eltökélt szándéka, hogy a gabonának hivatalosan megállapított szintjét minden rendelkezésre álló eszközzel fenntartsa és ezzel megóvja a földműves lakosságot a fölösleges veszteségektől. E célból a gabona-kormány-biztosság rendelkezésére újabb összegeket bocsát, hogy vásárlásait megkezdhesse.

A kormány erről a határozatról értesítette a prefektusokat, a földművelés-ügyi miniszterium pedig utasítást küldött a vidéki szerveinek, hogy a lakosságot kellőképpen világosítsák fel a piaci helyzetről.

Sassu miniszter ma délelőtt kihallgatáson fogadta Sescioreanut, a mezőgazdasági kamarák országos szövetsége elnökét s közölte vele a fenti határozatot s támogatását kérte a kormány ak-cójához.

Mindezekhez csak annyit akarunk hozzátenni, hogy a Curentul munkatársai bizonyára román nyelven olvassák a türelem és a szeretet könyvét: a Bibliát s mégsem ártallják ilyen javaslatokkal előhozakodni...

A georgistákkal való egyesülést a Bratianu-család érdekei sürgetik

Bratianu Dinu ma meglátogatta inculetz, Franasovici és Titeanu minisztereket, akik informálták a pártelnököket a politikai helyzet felől. Inculetz belügy-miniszter ezenkívül részletes jelentést tett a sziguranca átszervezéséről.

Hírek szerint, Bratianu Dinu a közel napokban kihallgatáson jelenik meg az uralkodónál. A kormánypárt elnökének audienciáját egyes körökben kapcsolatba hozzák azokkal a tárgyalásokkal, melyek ideiglenesen békét teremtettek a liberális pártban.

A Dreptatea ugy tudja, hogy a miniszterelnökkel folytatott tanácskozásai során Bratianu Dinu győzött minden vonalon és a Tatarscut támogató H-csoportnak kapitulálni kellett. Erre vallana az a körülmény is, hogy a H-csoport november 4-ére tervezett gyűlését a „belső béke” érdekében kénytelen volt 18-ra halasztani.

A nemzeti-parasztpárt hivatalosa szerint a Bratianu-család nem tett le arról a tervéről, hogy a Bratianu György pártjával való fúziót keresztülvigye.

Az egyesület fontos családi érdekek sürgetik s Bratianuék, noha a pártra való befolyásuk az utóbbi időben érezhetően megcsökkent, még mindig eléggé erősek arra, hogy akaratukat keresztülvigyék.

Bratianu Dinu ma este vidéki birtokára utazik, ahonnan kedden tér vissza a fővárosba.

A Curentul „tűtő bélyeggel” akarja lehetetlenné tenni a magyar könyvek és folyóiratok romániai árusítását

A magyarelleses támadások ugylát-szik, sohasem fogynak ki a Curentulból. A gyűlölködő magatartásáról jól ismert fővárosi lap utolsó számában például ismét megkondujtja a vészharangot amiatt, hogy az ortodox vallású székelyek magyarnyelvű bibliát olvasnak.

Intézkedések egész sorát javasolja a székelyeknek komoly román könyvvél való ellátása érdekében, majd merész fordulattal áttér a magyar lapok és könyvek kérdésére. Megállapítja, hogy a fővárosi újságos bódék, szinte tűntetőn, ezekkel a szellemi termékekkel vannak tele. Budapest kulturális pro-

paganda címén olyan könyvekkel árasztja el az országot, melyek a „találkahe-lyek erkölcsi színvonalán állanak”. — Hangoztatja, hogy az állam tekintély-nek ezen a téren is meg kell nyilatko-znia és javasolja, hogy

a kormány vezesse be a tiltó (prohi-bíciós) bélyegrendszerét és így akadályozza meg ennek a kulturának a terfoglalását.

Az így befolyó jövedelmekből létesí-tenek alapot a román írók és a román könyv támogatására. Általában szigorú ellenőrzést akar bevezetni a kisebbsé-gek szellemi élete terén.

séget a Müller-féle birodalmi egyháztanács-nak. Az elszakadás proklamálásánál jelen volt az angol, svéd, holland és svájci evangélikus egyház hivatalos képviselője is, ami nemzet-közi jellegű is ad az ügynek. Az önállósult el-lenzéki egyházban az első prédikációt Koch dr., a zsinat elnöke tartotta, hangoztatva, hogy a szabad egyház tisztán és hamisítatlanul val-lja és hirdeti a szentírást. A szertartás végén aztán, mintegy tüntetőleg, mindjárt felavatták öt új lelkészt, mert a szabad egyház azon az állásponton van, hogy a nemzetiszocialista Müller birodalmi püspököknek és egyházának erre nincs joga.

Az egyházi ellenzéknek ez az első kiál-lása rendkívül mély benyomást tett az egész birodalomban. A kormány határozatlan idő-re elhalasztotta Müller birodalmi püspök feleske-tését, amelyet már régebben október 23-ikára tűztek ki. A hivatalos indokolás az volt, hogy Hitlernek erős fogfájása van... Igen valószí-nűtlen azonban, hogy fogfájása megszűntével sor kerüljön kegyelt birodalmi püspököknek feleskétési ceremóniájára. Hitler ugyanis most már azt ha-goztatja, hogy sem a nemzetisz-

cialista állam, sem pedig a párt nem akar be-leavatkozni a vallási kérdésekbe. Savanyu a szőlő, miután nem sikerült megkaparintani... A náci diktatúra megfőrt a kulturfronton.

A német evangélikusok zömének ez a kitár-tó harca és tulajdonképpeni győzelme termé-szetesen nagy politikai jelentőséggel is bír a nemzetiszocialista önkényuralom jövője szem-pontjából. A szabad egyház bátor megalakulá-sa jórészt annak a liberalizmusnak és demok-ratikuss szellemnek a vívmánya, amelyben a hitlerizmus leggyűlöltebb ellenségét látja s a melyet politikai, gazdasági és kulturális téren egyaránt az erőszak minden eszközével me-gtojtani törekszik. Ez a szellem azonban, amlat látszik, tovább él a német népben és harcba száll a lelkiismereti szabadság révén az összes emberi szabadságjogokért. Mert a vallássza-badság édes testvére a többi demokratikus jognak, a sajtó- és véleménynyilvánítási, meg a gyűlekezési szabadságnak, amelyek tudato-sításában éppen a protestáns egyházaknak nagy történelmi szerepük volt. S így a reak-ció elleni küzdelem aligha áll meg mostani szöszöszében.

Politikai körökben arról beszélnek, hogy a közeli napokban az arad megyei Székudvar község határában Dinu Bratianu nagyszabású vadászatot rendez melyre meghívta az uralkodót és a miniszterelnököt. A király Bratianu meghívását egy udvari vadászattal viszonozná, melynek színhelye Károly király egyik ókirályságbeli birtoka lenne.

Betiltották Callimachi herceg lapját

A Lupta ma nyilatkozatot közöl az igazságügyminiszterrel, aki cáfolja a híreket, mintha a miniszterium már hozzászólott volna a miniszteri felelősségről szóló új törvény megszövegezéséhez. A törvény módosításának a kérdése tényleg szóba került a legutolsó minisztertanácson, anélkül, hogy az ügyben végleges határozatot hoztak volna. A miniszter kijelentette, hogy

az új büntető törvénykönyv kihirdetésére előreláthatólag a jövő év január havában kerül sor.

Antonescu igazságügyminiszter ma hosszasan tanácskozott a miniszterelnökkel. A Curenul úgy tudja, hogy a kormány

a nemzetvédelmi törvény alapján fel fogja oszlatni mindazokat a szélsőbaloldali politikai alakulatokat, melyek különböző elnevezés alatt működnek.

Az erre vonatkozó dekrétumot a miniszterelnök, az igazságügy- és a belügyminiszter közösen készítik el.

A belügyminiszterium egyébként ma rendeletet adott ki, amellyel betiltja az antifasiszta front egyik vezetőjének, Scarlet Callimachi hercegnek Botosaniában megjelenő „Clopotul” című lapját.

Maniu meginterpellálja a kormányt, azután külföldre utazik

Maniu Gyula, aki betegsége miatt teljesen felgyógyult, néhány nap múlva Bukarestbe utazik és részt vesz a parlament megnyitásán. A volt pártelnök közölte a miniszterelnökkel, hogy interpellációt terjeszt a kormányhoz Titulescu emlékeztetés lemondása ügyében. Kormánykörökben úgy tudják, hogy az interpellációra maga Tatarescu fog válaszolni.

Maniu Gyula orvosai tanácsára december elején hosszabb üdülés céljából a francia déli tengerpartra utazik. Külföldi útját arra is felhasználja, hogy tárgyalásokat folytasson a francia államférfikkal, akikről felvilágosítást fog kérni a nemzetközi politikai és gazdasági helyzet felől.

100 milliót vesznek fel árszilárdító buzávásárlásra

Legújabb jelentések szerint a hivatalos lap szombat délutáni számában már meg is jelent az az egyezmény, amely a kormány és a Mezőgazdasági Hitelintézet között a búzafelvásárlási kölcsönt illetően létrejött. A kölcsön összege 100 millió lej és ezt a gabona-kormánybiztosság teljes egészében az árszilárdító vásárlásokra fordítja.

A kereskedelmi miniszter rendelkezésére áll a panaszosoknak

Bukarest, november 4.

Az ipari és kereskedelmi miniszter tudomására hozza a kivitellel foglalkozó cégeknek, hogy rendelkezésükre áll, ha tudomására akarják hozni a kivitell lebonyolításánál fölmerült nehézségeket. A miniszter kész arra, hogy a nehézségek elhárítása és az esetleges bűnösök megbüntetése végett minden esetben közbelépjen.

A minisztérium az előbbiekkal kapcsolatban közli, hogy a behozatali kontingentálási engedélyeket csak az e célra alakított bizottság intézi el. Minden más uton benyújtott kérvény irattárba kerül.

Megszüntetik az egyházakra alkalmazott áldozati fizetésleszállítást

Bukarest, november 4.

Lepadatu kultuszminiszter körrendeletben értesítette az összes vallásfelekezetek egyházi fórumait, hogy a minisztertanács megszüntette a lelkészekre 1931-ben és 1932-ben kirótt áldozati fizetésleszállítást. A minisztérium e célból 30 millió lejt vett fel a költségvetésbe valamennyi felekezeti lelkészeinek fizetéseinek egészítésére, mely 350—2200 lej között változik.

Január elsején a kisantant-államok között megszűnik a vízumkényszer

Bukarestben még nem adtak ki semmiféle jelentést az állítólagos megállapodásról

Kassa, november 4

Csehszlovákiai lapok közlése szerint

a cseh kormány és a román kormány között megállapodás jött létre, amelynek értelmében a vízumkényszer

1935 január elsejétől kezdődően kölcsönösen megszüntetik.

Az egyezményt a kisantant gazdasági tanácsának legutóbbi belgrádi értekezletén határozták el, s ha hinni lehet a lapjelentéseknek, úgy a két kormány

már alá is írta. Valószínű, hogy hasonló egyezmény lép életbe újévtől fogva a román—jugoszláv viszonylatban is.

A hírt illetékes román részről még nem erősítették meg.

Negyvenezer mérföld légi út 13 nap alatt

Két angol pilóta újabb csúcsteljesítménye

London, november 4.

Az angol pilóták mostanában egymásra szolgáztatják az alkalmat arra, hogy a brit büszkeség duzzadhasson. — Scott és Black minden várakozást felülmuló csúcsteljesítménye után Johnes és Walter repülők állítottak fel rekordot, mégpedig a távrepülés terén.

Johnes és Walter most érkezett vissza Londonba, miután az angol fővárosból az ausztráliai Melbourne-be és onnan vissza 15 nap 6 óra és 39 perc alatt tette meg a 40 ezer mérföldnyi légi utat. Ez a táv körülbelül a föld kerületének felel meg.

Johnesék nem érik be ennyivel, hanem legközelebb új világrekordot akarnak felállítani. A London-fokföldi távot repülik meg, amelyet Amy Johnson, a híres repülőnő, 4 és fél nap alatt tett meg menet és 7 nap alatt vissza. A két pilóta kijelentette, hogy

nekik csak három napra lesz szükségük ehhez a teljesítményhez.

Ennyi idő alatt a Fokföldre repülnek és vissza is érnek Londonba. Különben ugyanazzal a géppel indulnak, amellyel most Ausztráliát meglepően rövid idő alatt megjárták.

Pénzhamisító „műhely” az ebédlőasztalban

Furfangos hamispénzgyárosokat fogott a nagyvárad rendőrség

Nagyvárad, november 4.

A nagyvárad rendőrség hosszabb megfigyelés után rájött, hogy az utóbbi időben forgalomba került hamis 10 lejes érmék forrását hol kell keresnie. Pénteken délután detektívek szállítottak ki a vasut melletti ugynevezett Darvasi-palotába. A palota egyik padlásszobájában tartottak házkutatást Borsos Sándor volt városi gépkocsivezetőnél és Dandé István lakosnál. A detektívek felforgatták az egész lakást, de nem találtak semmi gyanúsat. Már-már távozni akartak, amikor az egyiknek feltűnt a szoba közepén álló

hatalmas és feltűnően vastaglábú tölgyfaasztal. Hamarosan rájöttek, hogy az ártatlan butor lábai kicsavarhatók.

A többi már könnyen ment. A kifurt asztallábakban 40 ezer lej értékű hamis 10 lejes érmet találtak, az asztal lapja alá elrejtve pedig rábukkantak az éremöntéshez szükséges felszerelésekre is. Borsost és Dandét természetesen nyomban letartóztatták. Vallatásuk során beismertek annyit, hogy mintegy 10 ezer lej értékű érmet már forgalomba hoztak. A rendőrség most a bűntársak után nyomoz, akik a hamis érmék elhelyezésében segítettek a két „pénzgyárosnak”.

Brassói mintára

A városi tanács visszavonta a dési református egyházközség kulturházának építkezési engedélyét

A kijelölt helyen állami elemi iskolát akarnak építeni

Dés, november 4

A dési református egyház, amint ezt a B. L. is hírül adta, népes közgyűlés keretében határozta el, hogy kulturházat épít a következő tavaszon. Hely is volt már s az építkezésre vonatkozóan is beadták a szokásos kérvényt, amit a városi tanács el is fogadott és kiadta az építkezések megkezdésének törvényes engedélyét.

Váratlanul érte most az egyházközséget a városvezetőség értesítése, mely rövidesen arról szól, hogy az építkezési engedélyt a városi tanács visszavonja.

Az intézkedésnek kulisszatitka van. A Rákóczi-házban székelő állami elemi iskola igazgatója beadványt intézett a városi tanácshoz. Beadványában előadta, hogy az öreg Rákóczi-ház már nem megfelelő egy modern iskola céljaira, újat kell építeni, amire a legalkalmasabb a használaton kívül helyezett felsőszótár.

Ugyanitt akart építkezni a református egyházközség is, a papi kertek hatalmas felsőszótárre kinyúló területén.

A város vezetősége esetleg arra gondolt, hogy szükség lesz az állami iskola építésénél a papi kertekre is, amit kisorsolhat...

Ezért vonták vissza az engedélyt.

Hogy a Rákóczi-ház nem megfelelő már iskola számára, az tény. Azonban a városnak rengeteg üres telke van, a hová szabályszerűen fel lehet építeni az új iskolát. A reformátusoknak viszont semmi más terület nem áll rendelkezésükre. Eppen ezért a városi tanácsnak közgyűlés elé kell vinnie az ügyet, ahol részletesen meg lehet tárgyalni annak módjait.

Az építkezési engedély visszavonása nagy lehangoltságot keltett a városi magyarság soraiban. A reformátusok nagy dilemmában vannak. Időközben ugyanis a pénzügyiítés is megindult s most se hely, se engedély...

Beszélnek arról is, hogy a várostól venne esetleg az egyház valami alkalmas telket.

Egyelőre az a tény, hogy nincs építkezési engedély... Tulságosan sötétén látók szerint: Félős, hogy nem is lesz... Ámbár arra gondolni sem akarunk, hogy a városi tanács talán teljesen el akarná gáncsolni a kulturház felépítését. Hiszen ez a város kulturatívóját is jelentősen emelné.

Van elég üres megfelelő telke a városnak. Adjon ebből az állami iskola céljaira és akkor az egész kérdés-komplexum egyszerre meg van oldva!

Véget ért a balkáni antant ankarai értekezlete

A legközelebbi értekezletet május tizedikén Bukarestben tartják

Ankara, november 4.

A Balkán-antanthoz tartozó négy állam külügyminiszterének négynapos értekezlete pénteken este végetért. Az utolsó ülés 7 óra tájban fejeződött be s ekkor Maximos görög külügyminiszter a delegációk és az újságírók jelenlétében felolvasta az értekezletről megszerkesztett hivatalos közleményt, amely a következőket mondja:

A Balkán-szövetség államainak külügyminiszterei október 30-ikától november 2-ikáig Ankarában értekezletet tartottak, amelyen elsősorban vizsgálat tárgyává tették, hogy az általános politikai helyzetnek milyen a hatása a Balkán-államokra? Megállapították, hogy a legutóbbi események következtében a béke legalábbis a Balkán-államokat illetően nem forog veszélyben, de ha másutt veszélyben volna is, a Balkán-államok akkor is megtalálnák a módokat arra, hogy békéjüket veszély ne fenyegetse. A Balkán-szövetség tanácsa különben rövidesen hozzálat ahhoz, hogy a szomszédos államokkal fennálló függő ügyeit mielőbb rendezze. Megállapította az értekezlet a Balkán-szövetség működési szabályzatát is. Kimondták, hogy a szövetség vezető és irányító szerve a négy külügyminiszter általános tanácsa lesz, amely mellett kisegítő szervként működik az állandó titkárság és a gazdasági tanács. Az állandó tanács 1935 május 10-ikén tartja legközelebbi értekezletét Bukarestben.

Az utolsó ülésen aláírták a Balkán-antantnak és a szövetség gazdasági tanácsának szervezeti szabályzatát, amely megállapítja működésük módjait és célkitűzéseit.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendszerben legyen, ami legegyszerűbb a régóta közismert természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggel, éhgyomorra egy fél pohárral — érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangozva dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevehető, rendkívül enyhe hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül bekövetkezik.

Sztrájkba lépett a kolozsvári Dacia bőrgyár hatvan munkása

Kolozsvár, november 4

A kolozsvári Dacia bőrgyár munkásai új kollektív szerződést kértek. Az egyezkedő tárgyalások megindultak, de a munkaügyi felügyelőség közbelépésére sem vezettek békés megegyezésre. A munkások végül is szabadságot kaptak, mire szombaton reggel beszüntették a munkát és megkezdtek a sztrájkot.

A tökéletes borotvapenge

Repr. GL N. H. BALTHAZAR
București, Str. Șelari 7

Lelkészküldöttség a vasárnap délelőtti előadások befiltását kérte Angelescu minisztertől

Bukarest, november 4.

Szombaton lelész küldöttség kereste fel Angelescu dr. közoktatásiügyi minisztert s arra kérte, hasson oda, hogy vasárnap és ünnepnapokon délelőtti tiltanak meg mindenféle látványos előadást és iskolai ünnepséget, mert ezek elvonják a népet és a tanuló ifjúságot a templomlátogatástól.

A miniszter rokonszevvvel fogadta az előterjesztést s megígérte, hogy tőle telhetőleg igyekszik erőnyt szerezni a pap-ság kívánságának.

Angelscu miniszter egyébként délután Szinájába utazott és kihallgatáson jelent meg az uralkodónál, több tanügyi jellegű törvénytervezetet terjesztve elő jóváhagyás végett.

A munkakamarai választás végleges határideje: december 20

Csökkentették a tanácsstagok számát

Bukarest, november 4.

A munkaügyi minisztérium végleges formában december 20-ra tűzte ki az új munkakamarai választásokat. Ezekre a választásokra a munkakamarai tanácsstagok számát a következőképpen csökkentették:

Azok a munkakamarák, amelyeknek taglétszáma nem haladja meg a 30 ezeret, 30 tanácstagot, a 30—50 ezer közötti taglétszámmal rendelkezők 40, az 50—100 ezer tagot számlálók pedig 50 tanácstagot választanak. A bukaresti munkakamarai körzet tanácsstagjainak száma 60.

Zamora spanyol köztársasági elnök fia a forradalmárok között

Drámai minisztertanács Madridban

Madrid, november 4.

A spanyol kormány kebelében a forradalmárok tömeges halálraítélése miatti súlyos nézeteltérések támadtak. A hadbíróságok által hozott halálos ítéleteket ugyanis a kormánynak kell jóváhagynia s a kormány már több minisztertanácson sem tudott dönteni a számos halálos ítélet végrehajtása kérdésében. Eddig a kormány mindössze két felkelőnek a kivégzéséhez járult hozzá, akiket fegyveresen fogtak el és akiről kiderült, hogy több rendőrt meggyilkoltak.

A tegnapi minisztertanács a jaccai helyőrség lázadóinak az ügyével foglalkozott. A minisztertanácson Zamora köztársasági elnök elnöklettel. Rendkívül kínos és drámai jelenet volt, amikor kiderült, hogy

a zendülők egyike nem volt más, mint

éppen a köztársasági elnök 21 éves fia. Zamora ekkor elsápadtan a következőket mondotta:

— Fiamat is éppen úgy haditörvényszék elé kell állítani, mint a felkelés többi résztvevőjét s ha azokat elítélik, úgy osztozzék ő is sorsukban. Ha azok nem kapnak kegyelmet, ne kapjon a fiam se.

A barcelonai rendőrség titkos röpiratraktárt fedezett fel. Az elkobzott röpiratokban az anarchista szervezetek sztrájkra szólítják fel tagjaikat, ha egyetlen meghozott halálos ítéletet végrehajtanak.

A kormány egyébként főkörmányzót küldött Asturiába, akinek feladatává tette, hogy elsősorban a tanítószög között végezzen tisztogatást. A tartomány tanítói ugyanis erősen kommunista hajlamuk s rendkívül tevékeny szerepet vittek a lever forradalomban.

„Petroşani” bányatársaság egymillió lejes kártérítési pöre a pósta ellen

Ki a felelős azért, hogy a pósta épületében lábát törte Balanescu mérnök, akit a bányatársaság éppen fontos üzleti utra akart küldeni Angliába?

Petroşeny, november 4.

Rendkívül érdekes ügy foglalkoztatja a bányavidéken nemcsak a jogászokat, hanem a tisztviselői kart, sőt a nagyközönséget is. A „Petroşani” bányatársaság egymillió lejes kártérítési pert akasztott a pósta nyakába, mert egyik mérnöke, aki fontos külföldi kiküldetés előtt állott, közvetlenül elutazása előtt súlyos balesetnek lett áldozata a pósta minősíthetetlen könnyelműsége folytán. A dologban egyébként érdekelt a telefonbélró Morgan társaság is.

A szerencsétlenül járt mérnök Balanescu Dumitru. A bányatársaság megbízásából Angliába kellett volna utaznia fontos üzleti ügyekben. Eppen a központ utolsó telefonutasításait várta Bukarestből s ezért — parancsa szerint — vasárnap délután hat órakor felhívta a fővárost.

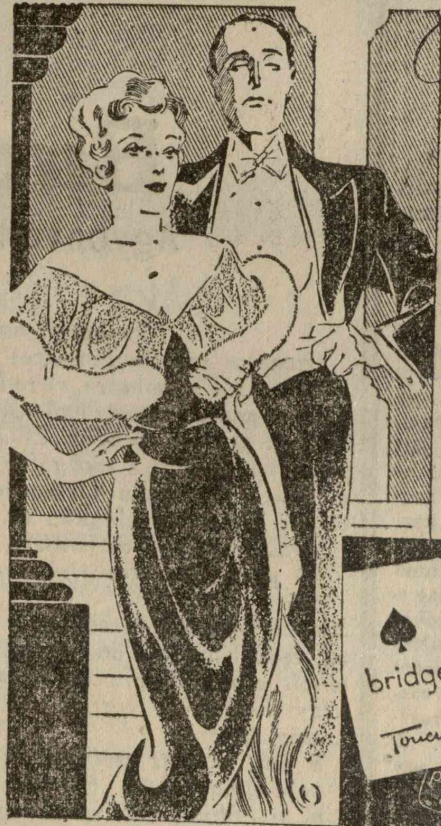
A petroşenyi postahivatal épületén javításokat végeznek. Kívül vakolják a falakat, belül a villany- és vízvezetéseket szedik rendbe. Felbontották a telefonfülke előtti folyosót is. Másfél méteres mély gödör éktelenkedett mindjárt a telefonfülke közelében és a folyosó rendes körülmények között is nagyon sötét. Balanescu mérnök megkapta a kért számot és sietett a fülkébe. A fülke helyett azonban

a másfél méter mély gödörben kötött ki, kétszeresen eltörtött bokával.

Rémült és fájdalmas kiáltására összeszaladt a pósta és a telefon személyzete, kimentették és kórházba szállították. Külföldi utjáról azonban most már szó sem lehet.

A váratlan szerencsétlenség nemcsak a súlyosan sebesült mérnököt háborította fel, hanem a bányatársaságot is. A pósta súlyos és eléggé el nem ítéhető könnyelműsége ugyanis vitathatatlan. A szűk és sötét folyosóra ácsott gödörbe a mérnök előtt már hat telefonálni akaró fél zuhant bele s még sem jutott észébe senkinek, hogy megtegyék a megfelelő óvintézkedéseket. Semmi sem hívta fel a felek figyelmét a veszedelemre és az óvatosságra, de még csak az az egyetlen villanylámpa sem égett, amelyet a telefonfülke elé szereltek fel. A gödör így valóságos csapda volt, amelyet csak véletlenül kerülhettek el a telefonálók.

Ebben a pillanatban az a helyzet, hogy a pósta és a telefonszolgálat egymásra igyekszik hárítani a felelősséget. Ez azonban már kevésbé érdekli a bányatársaságot, amely a postát teszi felelőssé, mert hiszen a pósta épületében történt a baleset. A telefonszolgálat szemből aztán lépjen föl a pósta, ha meglesz rá a jogi lehetősége.

Az eredeti és különleges parfüm

a civilizáltság jele.

Ferliak részére:

BRIDGE

Hölgyek részére:

PORTE-BONHEUR

Kaphatók kizárólag szaküzletekben, eredeti üvegekben,

ÁRA
LITERENKENT
380 LEI

★

NAGYBANI
LERAKAT:

TOUCY

BUKAREST
STR. ROMANA 83
TELEON 258/57

A belgrádi kormány befejezettnek tekinti a marseillei merénylet vizsgálatát

Belgrád, november 4.

A legutóbbi minisztertanácsról kiadott közlemény szerint a jugoszláv kormány befejezettnek tekinti a marseillei királygyilkossággal kapcsolatban lefolytatott bünyügyi vizsgálatot. Ennek eredményeiből azt a meggyőződést szűrte le, hogy a királygyilkosság előkészítésében a Pape-

lic Ante dr. vezetése alatt álló Usztasa nevű horvát forradalmi szervezet és Mihajlov vezetése alatt álló macedon forradalmi komité vett részt.

A bünyügyi vizsgálat eredményeitől eltekintve, a jugoszláv kormány szükségesnek tartja a politikai természetű vizsgálat lefolytatását is, mert a felelősség kérdését másképpen tisztázni nem lehet.

Vizsgálat indult

a központi munkásbiztosító pénztár ellen

Bukarest, november 4.

A központi munkásbiztosító pénztárnál súlyos visszaéléseknek jöttek a nyomára. Costinescu egészségügyi miniszter egy vezérfelügyelőt küldött ki az ügy kivizsgálására, aki a tegnapi és a mai nap folyamán alaposan áttanulmányozta a munkásbiztosító könyvvezetését. A vizsgálat első eredménye, hogy Stan Popescu osztályfőnököt állásából felfüggesztették.

Országos csendőrfelügyelőségi értekezlet Bukarestben

Bukarest, november 4.

Inculetz belügyminiszter november 9-re értekezletre hívta össze a tartományi csendőrfelügyelőket.

Antonescu igazságügyminiszter nyilatkozatot adott a Lupta munkatársának s megcáfolta azt a híresztelést, amely szerint a kormány új törvényjavaslatot szándékoznék a parlament elé terjeszteni a miniszterek felelősségéről. Az igazságügyminiszter kijelentette, hogy a kérdés felvetődött ugyan az egyik minisztertanácson, de a kormány semmi ilyenféle határozatot nem hozott.

Bárdossy László, az új bukaresti magyar követ rövidesen átvesszi hivatalát

London, november 4.

A Times jelentése szerint Bárdossy László londoni magyar követségi tanácsos elindult Magyarország felé. Budapestben csak jelentkezik a külügyminisztériumban s aztán tovább utazik Bukarestbe, hogy átvegye az ottani magyar követség vezetését.

Kereskedelmi egyezmény Oroszország és Japán között

Tokió, november 4.

Sajtójelentések szerint Japán és a Szovjetszövetség között kereskedelmi szerződés jött létre, amely az északmandzsuri vasutak nézve történt sikeres alkut után hihetőleg enyhíteni fogja a két ország közötti viszonyt. A szerződés szerint Japán benzint vásárol Oroszországtól és kötelezi magát, hogy egy év leforgása alatt 10 ezer tonna őrölt vasat vesz át.

Kiugrott a robogó vonatból, mert a marseillei merénylettel kapcsolatban őrizetbe akarták venni

Páris, november 4.

A marseillei merénylettel kapcsolatban ismét történt egy letartóztatás. A francia — spanyol határ közelében a francia rendőrség elfogta Fischer Ervin 39 éves magyar állampolgárt, akinek nem volt rendben az utlevele s ezenkívül, kihallgatása során nem tudta igazolni, hogy október 9-én, a merénylet napján hol tartózkodott. Ebből arra következtettek, hogy köze lehet a merényletnek. Át akarták szállítani Bayonne-ba, de utközben kiugrott a robogó vonatból és nyomtalanul eltűnt. Egyes hírek szerint sikerült Spanyolországba átszöknie.

A LEJ KÜLFÖLDÖN

Berlin 46.83—47.01, Bécs 2.95—2.99, Prága 17.55—17.75, Londonban nem jegyezték.

Az orvos becsülete

Irta: Baradlai László

Szatomár, november 4.

Négy napi tárgyalás után ítélt a szatmári törvényszék dr. Wilkovits Béla ismert szatmári orvos bűnpörében.

A súlyosan meghurcolt, egzisztenciájában kikergetett orvost a bíróság felmentette.

A tényállás röviden a következő: Ez év május 5-én Gyimes Dezső szállító felesége megjelent dr. Wilkovits Béla orvosi rendelőjében és különböző fájdalmakról panaszkodott. Az orvos megvizsgálta az uriaszonyt és megállapította, hogy egy megkezdett abortussal jött hozzá. A vizsgálat után be akarta fejezni az abortust. Abban a hiszemben volt, hogy a magzat nem több mint három hónapos. Műtét közben arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy a magzat már öthónapos és műtét uton már nem tudja eltávolítani. Azonnal abbahagyta a műtétet és a betegnek kinin-injekciókat adott, hogy a koraszülést elősegítse. A szülés azonban nem következett be. Az orvos három napig a magán-szanatóriumában ápolta az asszonyt, aki a harmadik napon vártlanul rosszul lett és a kórházba kellett szállítani. A kórházban megállapították, hogy testében egy rothadó magzat van, amely vérmérgezést okozott szervezetében és a műtét ellenére Gyimes Dezsőné néhány napi kínos szenvedés után meghalt.

A szatmári ügyészség — bizalmas uton — tudomást szerzett a halálesetről és megindította a nyomozást, amelynek eredményeképpen dr. Wilkovits Bélát letartóztatták és csak később, óvadék ellenében helyezték szabadlábra.

Attól a pillanattól kezdve, ahogy az ügy nyilvánosságra került, egy szatmári román lap: a Granița, amelynek mértéket nem ismerő hangja és durva támadásai egészen szokatlannak az újságírás történetében, valóságos hadjáratot indított az orvos ellen. A rágalmak egész sorozatát hordta össze ez a lap, minden indok nélkül és a fejét követelte az orvosnak. A város közönsége feszült figyelemmel és néma megdöbbenéssel szemlélte ezt a hadjáratot, amelynek indító okairól igen sokat beszélgettek.

A Granița támadásain kívül, az állhirlaplók egész serege indította zsaroló-hadjáratot az orvos ellen, aki a szerencsétlen kimeneteli műtét előtt néhány héttel nősült meg és a fátma szerint, felesége igen nagy hozományt hozott a házhoz. Messze földi sereglettek a pecsenyeszagra a tarhások. Soha meg nem jelenő lapok szerkesztői vizitáltak az orvos feleségénél és hallgatási díjat követeltek. Az orvos fiatal felesége azonban amerikai nő, praktikus gondolkodású és kímélet nélkül kiutasította az újságírásnak e kalózkodó haramiáit. Természetesen ezek az időszaki lapocskák is beálltak abba az üvöltő kórusba, amely „feszítsd meg”-et kiabált az orvos ellen.

A megvádolt orvos pedig harcolt az igazáért. Nagynevű kartársai jöttek el vallomást tenni érdekében. Nem használt. Az ügyészség úgy találta, hogy hibázott és elkészítette ellene a vádiratot.

Közben az orvos prakszisa teljesen tönkrement. Paciensai elmaradoztak, adóssai nem fizettek, de a hadjárat nem lankadó hévvel folyt ellene.

Igy érkezett el a főtárgyalás napja.

Üdoritő volt a tárgyalóterembe bemenni. Tömve volt a tárgyalóterem, négy napon keresztül, amíg a tárgyalás tartott, kidülledt szemekkel szorongtak az emberek és az asszonyok, fiatal leányok és kiérdemesült zsebvágók és csámcsogtak a gyönyörűségtől, amikor az orvosok és szakértők vitáztak egymással. Volt olyan anya, aki tízéves leánykáját is felhozta a tárgyalásra. Nyilván azért, hogy okuljon. Volt olyan család, aki nem is járt haza ebédelni, de ott izdott, szorongott a tárgyalóteremben, csakhogy el ne veszítsen egy szót sem a vallomásokból.

Szomorú per volt. Mindenképpen nagyon szomorú.

Az egyik oldalon két árva gyermek és egy özvegy maradt férj, a másik oldalon egy orvos, akit a vádlottak padjára ültettek, de előbb tönkretették a virágzó prakszist, megölték a betegekben a bizalmat, de — mint dr. Demian Titu védő mondta — megölték az önbizalmát is.

Négy napig viaskodott a vád és a védelem. Tanuk egész serege vonult fel és minden szatmári orvos vallomást tett a pörben. Ha valaki ezekben a napokban Szatmáron megbetegedett, az orvosokat nem a kórházban vagy a rendelőben kereste, hanem a törvényszéken. De itt találhatta meg az ügyvédek is, a kereskedők is.

Valóságos egyetemi előadások voltak a törvényszéken. Két elemi végzett iparos-tanonok vitakoztak azon, hogy volt-e bazedovkória az áldozatnak és indikált volt-e a műtét, amelyet dr. Wilkovits csinált.

Az orvosok pöre volt ez a betegekkel. És ebben a szomorú pörben az orvos győzött.

A bíróság ítélt. Az ítélet, bűncselekmény hiányában, felmentette dr. Wilkovits Bélát.

Rablógyilkosság Budapest központjában

Agyonverték és kirabolták egy Vilmos császár-uti dohánytőzsdetulajdonosát, egy özvegy ezredesnét

Budapest, november 4.

Írtózatos rablógyilkosságot fedezett fel a péntekről szombatra virradó éjszaka a Vilmos császár-uton levő City mozi közelében posztoló rendőr. Ellenőrző sétája során betekintett a mozgásképtelenség mellett, a 42. számú házban levő dohánytőzsdetulajdonosát és

megdöbbenéssel vette észre, hogy a trafik padlóján véres ujságpapírok hevernek.

Szemügyre vette a redőnyt s rájött, hogy azt csak lehúzták, de nem zárták be. Behatolt s megállapította, hogy borzalmas kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosság történt:

a pultr mögött szétroncsolt fejjel, rérborulva feküdt a trafik tulajdonosa, Pólya Sándorné özvegy ezredesné.

A rendőr rögtön értesítette a főkapiányságot, ahonnan rövidesen kiszállt a rendőri bizottság s megkezdte a vizsgálatot. Megállapították, hogy a rablógyilkosság nem sokkal 11 óra után történt.

tett. Özvegy Pólyáné éppen zárni akart, amikor a tettes belépett s kért valamit. A mikor aztán az özvegy megfordult, egy pezsős üveggel főreillette.

A gyilkos olyan erős csapást mért a trafikosné fejére, hogy a pezsősüveg apró szilánkokra tört, amelyek jórészt bennemaradtak az áldozat fejtől csapzottá lett hajában. Közben a gyilkos gyorsan lehúzza a redőnyt, hogy az utcáról ne láthassák és

a biztonság kedvéért a szeneslapáttal is hatalmas csapást mért az összeesett urinő halántékára. Ezután felkapott egy fadarabot s azt a lapáttal bevverte az asszony tarkóján távolgató mély sebbe, hogy a koponyát egészen szétrepeszse s kétségtelenné tegye a halált.

Amikor a gyilkos megbizonyosodott arról, hogy áldozatában már nincs élet, rávetette magát a pénztárfiókra. Azonban nyilván nagyon ideges volt, kapkodott, félve attól, hogy a redőnyablakon át a

rendőr, vagy valaki észreveszi. Hogy mennyi pénzt zsákmányolhatott, azt nem tudni, de

a pénztárban hagyta özvegy Pólyáné 250 pengőről szóló betétkönyvét és ékszereit is.

Ezután kiosont a trafikból s újra egészen lehúzza a redőnyt. Bestiális munkája közben azonban annyira összevázta magát, hogy — bár kétségtelenül igyekezett a vért magáról újságpapírral letörölni, — véres lábnyomai még a járdán is jó darabig láthatók maradtak.

A rendőrség teljes apparátussal indította meg a nyomozást a tettes után. A gyanu egyelőre egy vézna nőre irányul, akit este 11 óra tájban ott láttak jó ideig fel s alá sétálni a trafik előtt. Szatyor volt nála s miközben ott ólálkodott, többször bekémlelt az özvegy ezredesné dohánytőzsdéjébe. Hogy ez az adat eredményre vezet-e, azt persze most még nem lehet tudni. A rablógyilkos személyét még homály fedi.

Állami laeladás saját zsebre!

Nagyarányu falopás miatt letartóztatták a kudzsiri állami erdőhivatal két mérnökét

— és cinkostársukat, egy vállalkozót!

Déva, november 4.

Súlyos visszaéléseket állapított meg a kudzsiri erdőhivatalnál egy hivatalos vizsgálat Rech Eugen és Darabant Nicolae erdőmérnökök ellen. A vizsgálat folyamán — melyet egy névtelen feljelentés alapján tartottak meg — kiderült, hogy a két erdőmérnök, Péterffy Viktor erdővállalkozó útján

az állami erdőkből kitermelt fát évek óta saját számlájukra adták el, óriási károkat okozva ezáltal az államnak

és hasznát természetesen maguknak.

A visszaélést elkövető mérnököket,

valamint cinkostársukat az állami erdők igazgatóságának feljelentésére a dévai ügyészség azonnal letartóztatta, majd az ügyet áttette a vizsgálóbíróhoz, ahol most a kár nagyságának a megállapítására törekednek.

A vizsgálóbíróknak ez nagy munkát ad, mivel évekre visszamenőleg kell felülvizsgálnia nemcsak az erdőhivatal és Péterffy vállalkozó könyveit, hanem azt is, hogy Kudzsirról hány vagon fát szállított a vasut ki s minden vagon eredetét meg kell állapítani, mert csak így nyelhet tiszta képet arról, hogy mekkora is lehet a mérnökök által ellopott fa mennyisége, illetve annak értéke.

Miért mosolyog Mona Lisa?

Ujabb reitély Leonardo de Vinci festménye körül
Csikágóban is felbukkant az „eredeti festmény”
Aruba bocsátóját elmeógyógyintézetbe vitték

Csikágó, november 4.

Amikor Wardtól, a híres csikágói műkereskedőtől egy idősebb ur, aki egy csomaggal lépett be az irodájába, megkérdezte, hogy a valódi Mona Lisát meg akarja-e vásárolni, a műkereskedő gyanakodva nézett látogatójára. Nem tudta, hogy a rendőrséget, vagy a mentőket értesítse-e. A kis kecskeszakállas idegen vagy egy szemtelen család, vagy pedig egy reménytelen bolond — szaladt át agyán a gondolat. Ugy látszik azonban, hogy az ismeretlen gondolatolvasó lehetett, mert

szó nélkül kibontotta kis csomagját és a festményt az asztalra terítette.

Ward alig tudta elrejtini meglepetését.

— Kétségtelen — mondotta látogatójának —, hogy a kópia, amit ön felajánlott nekem, rendkívül sikerült. De mégis csak másolat lehet, mert mindenki tudja, hogy az eredeti a párisi Louvre olasz

termében függ. Ennek ellenére hajlandó vagyok az ön Giacondájáért 250 dollárt fizetni.

Az ismeretlen gyorsan összepakkolta a festményt és gunyosan szólt:

— Ön meg fogja bánni hiteltelenségét. Az én Mona Lisám az eredeti és egyedül ez származik Leonardo da Vinci kezétől.

A Louvre oly sokszor megbámult festménye nem más, mint egy kópia, amelyet egy tehetséges fiatal festő készített Ward hitetlenül nevetett, mire az idegen így folytatta:

— Akkor is nevetni fog, ha megtekinti a bizonyítékaimat?

És a kis kecskeszakállas ember, aki közben Hull festőnek mutatkozott be, kis kofferjéből egész sereg újságkivágást, szakértői véleményt és más bizonyítékokat vett elő.

— Emlékezzék csak vissza, hogy

tét, idegeit, megöszíti a haját?

Még egy ilyen győzelem és nem lesz, aki higgyen az orvosnak.

Még egy ilyen győzelem és az emberi érzés, a józóság, a polgári becsület védelmében vetett hit jóvátehetően csatát veszít.

A szatmári nagy pernek vége van.

Most már mindenki verheti a mellét, hogy „megmondtuk ezt előre”.

De amikor a gyűlölet-koncert pokoli szimfóniája tombolt, nagyon kevesen akadtak, akik ne hallíhoztak volna a rágalom és a zsarolás fegyhárszagu bajnokainak.

a Giacondát egy olasz mesterlegény lopta el a Louvre-ból.

A kép ellopása óriási szenzációt keltett és a detektívek százai kutattak nemcsak Európában, hanem Amerikában is a festmény után, amely végül is Olaszországban került elő. Hosszu tárgyalások után sikerült az értékes festményt Firenzéből Párisba hozni.

A Giacondát a Louvre igazgatója ünnepélyesen átvette. Azóta Mona Lisa még misztikusabban és titokzatosabban mosolyog a Louvre falán, mint azelőtt. Nos, ez a mosoly joggal titokzatos, mert ez a mosoly rejti magában a hamisítás titkát.

Azok a magasrangú funkcionáriusok, akik Olaszországból Párisba utaztak, hogy a képet visszaadják jogos tulajdonosának, a francia államnak, természetesen jóhiszeműen jártak el. Ők nem tudhatták, hogy

a rájuk bízott festmény tulajdonképpen jólsikerült kópia.

A tolvaj cinkosai, akik az eredeti képet idejében biztonságba helyezték,

egy tehetséges festővel készítették el a másolatot.

Itt van Bourciernek, a híres párisi szakértőnek a véleménye, aki gondos vizsgálat után Röntgen-sugarak segítségével megállapította, hogy

a Louvreban lévő kép nem az igazi.

Ezt a felfedezést, amely már tíz évvel ezelőtt történt, más szakértők is megerősítették, sőt az is kiderült, hogy

az eredeti kép Fatou tengerenagy hirtökében van.

Az admirális abban a hitben volt, hogy nála is csak kópia van és ez igaz is.

Mert az igazi kép itt van nálam.

— fejezte be mondokáját a titokzatos ember.

Végül is 70.000 dollárt kért a Mona Lisáért az állítólagos Hull.

Mr. Ward nem volt hajlandó ezt a 70.000 dollárt megfizetni, ellenben titokban értesítette a rendőrséget. Két detektív kísértette a műkereskedőhöz. Hull ur ellenállást tanúsított, amikor le akarták tártóztatni és

olyan hevesen csapkodott ökleivel, hogy az egyik detektívnek három fogát kiütötte.

Végül is legyűrtek, kényszerzubbonyba bújatták és a rendőri cella helyett az elmeógyógyintézetbe vitték, ahol megfigyelés alá helyezték.

A párisi Louvre olasz termében pedig továbbra is misztikusan mosolyog Mona Lisa. Igazi-e, vagy hamis? Egy titokkal több.

HOCK JANOS BEVONULT A MARKÓ-UTCAI GYÜJTŐFOGHÁZBA

(Budapest) Minthogy Hock Jánosnak, az októberi magyar forradalomban a Nemzeti Tanács elnökének egyéves fogházbüntetésé jogerőre emelkedett, Hock János szombaton délelőtt fél 10 órakor ügyvédjének, dr. Nagy Vincének kíséretében megjelent a Markó-utcai gyűjtőfogház ügyészénél és bejelentette, hogy kész büntetését leülni. Hock János egyelőre a Markóban helyezték el, mert még nem történt intézkedés arra vonatkozólag, hogy büntetését budapesti, vagy vidéki fogházban töltse ki.

Egyelőre csak a sajtóban visszhangzik a saarvidéki izgalom

A németek szigorú intézkedéseket tettek a „bevonulási ürügy” elhárítására
Az angolok merénylettől féltik a kormányzóbizottság elnökének életét

Páris, november 4.

A francia sajtó hosszas cikkeket szentel azoknak a katonai intézkedéseknek, amelyeket a Doumergue-kormány a Saar-vidék esetleges megszállására vonatkozólag tett. Mindenekelőtt hivatkoznak a szerződésekre és a Népszövetség állásfoglalásaira, a Retit Parisien pedig feleleveníti Barthounak szeptember 27-ikén Genfben tett nyilatkozatát, amely szerint Franciaország nem akar mást, mint hogy hozzájáruljon a január 13-iki népszavazás függetlenségének legmesszebbmenő biztosításához. Ezt a célt egyébként mindenféle rendfenntartási közbelépés nélkül is el lehetne érni, ha a német birodalom tartózkodnék a saarvidéki lakosság erőszakos befolyásolásától és a népszavazási műveletekbe való beavat-

kozástól s ha szigorúan betartaná azokat a kötelezettségeket, amelyeket július 2-án vállalt, de mindeddig nem tartott tiszteletben.

A továbbiakban hangoztatják a párisi lapok, hogy francia részről csupán öt intézkedésről van szó és ha a németek nem zavarják meg a népszavazást, úgy nem kell sor kerüljön francia katonai beavatkozásra.

A félhivatalos Temps vezércikkben igyekszik igazolni azt, hogy Franciaország magatartása jogilag kifogásolhatatlan. Szó sincs arról, hogy Franciaország fegyveres beavatkozással befolyásolni akarná a népszavazás kimenetelét. Rendezés olyan esetében azonban, amelyet a Saar-vidéken levő karhatalom nem tud leküzdeni, a francia beavatkozás helyénvaló. Ígyképpen csak a németeken

mulik, hogy beavatkozásra ne kerüljön sor.

Berlini jelentés szerint hivatalosan cáfolják azt a hírt, hogy Bülow külügyi államtitkár megjelent volna Francois Pontet francia követnél tiltakozni a Saar-vidék határán foganatosított francia katonai intézkedések ellen.

Egyébként úgy a német kormány, mint a saarvidéki Német Front vezetősége olyan intézkedéseket tett, hogy elejét vegyék minden provokációnak. Nem akarják ürügyet szolgáltatni a francia bevonulásra. Bülow, Hitler saarvidéki megbízottja felhívást intézett a saarvidéki roham- és védőosztásokhoz s visszautasította azt az állítást, hogy az osztagok puccsra készülnek. Ezenkívül abból a célból, hogy megfossza az idegen hatalmakat a bevonulás minden indokoltá-

gától, elrendelte, hogy január 10-től február 10-ig a Saar-vidék határa körül német területen 40 kilométeres zónában tilos legyen mindenféle egyenruhavieselés, összejövetel, szórakozás és felvonulás. — Ezzel egyidejűleg Pirro, a saarvidéki Német Front országos vezetője elrendelte, hogy a fegyelmetlenkedőket azonnal zárják ki a frontból és adják át az ügyészségnek. Ezt a rendeletet azért adta ki, mert indokoltak látszik az a feltevés, hogy beugrató ügynökök igyekeznek befurakodni a Német Front sorába.

Londoni jelentés szerint angol kormánykörökben aggodnak Knoxnak, a saarvidéki kormányzóbizottság elnökének életéért s ezért a Scotland Yardnak 4 kiváló detektívt juttatott ki Saarbrückenbe, hogy Knox életére vigyázzanak.

HAGA ELÉ!

A londoni lapok értesülése szerint Németország elkészült arra, hogy a Saar-vidék kérdését a hágai döntőbíró elé vigye, amennyiben Franciaország tovább is erőszakolja a vidék lakosságának hangoztatását. Németországnak az a véleménye, hogy Franciaország megsértette a locarnoi szerződést, mert a Saar-vidék jogilag ma is német terület s a Népszövetség mindössze közigazgatási hatalmat gyakorol fölötté.

A Morning Post szerint Olaszország is feszülten figyeli a fejleményeket s ez kötelessége is, már csak azért is, mert a Saar-kérdés népszövetségi főbizottságának elnöke, Aloisi báró, olasz főmegbízott. A lap úgy véli, hogy egyetlen hibás lépés Franciaország részéről katasztrófa-hoz vezethet.

A tulajdonos Kórházegyesület nélkül eltávolították a kézdivásárhelyi kórház magyar feliratát

Hámozza az utóbbi időben a „nagy hazafias tetteket” a háromszékme gyzi prefektus orvos

Kézdivásárhely, november 4.

Kézdivásárhelyi dícsőkedhetik azzal, hogy van kórháza. A kórház tulajdonosa a törvényesül is bejegyzett Kórházegyesület. Alapítói a kézdivásárhelyi polgárok voltak. Jelenleg az intézmény állami kezelésben van. Ez magyarázza meg azt, hogy a prefektusnak módjában volt a kórház szülészeti és sebészeti épületének a homlokáról eltávolíttatni a magyar feliratát. A márványtáblát megfordították, a hátát lecsiszoltatták s rávésették az új nevet: „I. G. Duca.” A magyar felirat hátul került a táblán, a fal felé.

A prefektusnak módja volt erre, de joga nem volt. A tulajdonos kórházegyesület meg sem kérdezte. Törvénytelenkedni is szabad a hazafiasság jegyében. A kórházegyesület ugyanis nyilván nem tiltakozott volna, hogy a kórház a nagy államférfi nevét viselje, ragaszkodhatott volna azonban ahhoz, hogy a felírás magyarul is megmaradjon, hiszen a város és a környék lakói magyarok s ezeknek kell elsősorban tudni, hogy hol van a kórház. Nyilván ezt akarta elkerülni a prefektus. A magyar felirat nem viselhette s azért ragadtatta magát törvénytelenre. A felírás kicse-

rését ugyanis egyszer már törvényes formában is megkísérelte. A megyei időközi bizottság elé vitte a kérdést, de ott az egyik magyar tag le akart mondani miatta. Erre kijelentette, hogy a kérdést örökre leveszi napirendről. A szavát állotta is: napirend nélkül vétette le a magyar feliratot.

A megyei tisztviselők fizetését hónapok óta nem fizetik, a kórház maga bírói letiltásoknak nem tesz eleget évek óta. Ezekre nincsen pénz. A magyar feliratok lekaparására és kicserélésére, a prefektura ezüsttükros kávéháza emlékeztető átalakítására és más költséges szórakozásra van. Arra is lesz, hogy a megyei orvosok jubileumot rendezzenek a prefektus tiszteletére, mert a prefektus 10 éve orvos a kézdivásárhelyi kórháznak. És összekapcsolják az ünnepséget a kórház átkeresztelésének az ünnepségével. Magyarokat is meghívhatnak erre az ünnepélyre és a meghívottak meg is jelennek, ott is lesznek, legalább testileg. Meghallgatják, hogy a prefektus-orvos nagy cselekedetét közé számítták majd a kórház magyar feliratának eltávolítását is. Meghallgatják és meglesz a véleményük az ilyen nagy cselekedetekről. Nekünk is megvan a véleményünk.

A bíróság előtt tartóztatták le a csikbánkfalvai közbirtokosság volt elnökét

Füstös Sándor volt a közbirtokosság „egész vezetősége” s így a vád szerint 700 ezer lejtel károsította meg a közvagyon — Három évig húzta a legfurfangosabb kifogásokkal a bírói döntést, amíg aztán az ügyész rájött, hogy miért van szükség a folytonos halasztásokra

Csikszereda, november 4.

Négy évvel ezelőtt a csikbánkfalvai közbirtokosságnál hatalmas botrány robbant ki. A közbirtokosság vezetősége, közgyűlési határozat alapján, bűnvádi feljelentést tett Füstös Sándor nyugalmazott igazgató-tanító ellen, aki megelőlegezett volt a közbirtokosság elnöke, sőt ő volt az „egész vezetőség” is, amint később a szakértői vizsgálat megállapította. Az elnöki, jegyzői és pénztárnoki teendőket végző s munkája abban merült ki, hogy minél nagyobb hasznot hajtson magának. Éveken keresztül folytatott szabálytalanságai és sikertelenségei során — a vád szerint — 700 ezer lejt kezelt el a közbirtokosság pénzéből. A szakértői vélemények alapján a vizsgáló-

bíró azonnal zárolta nemcsak Füstös, hanem a volt igazgatóság minden tagjának a vagyonát. Azóta három esztendő telt el és négy ízben tüzte ki a törvényszék tárgyalásra az ügyet, Füstös Sándor azonban bihetetlen ravaszsággal mindig megakadályozta a tárgyalás megtartását. Megkísérelte ezt a legutóbbi tárgyaláson is. Bejelentette, hogy régebbi ügyvédjéről közvetlen a tárgyalás előtt megvonta a megbízatást és ügyét dr. Tetu volt megyefőnökre bízta. Tetu dr. viszont bejelentette, hogy nem volt ideje az iratok áttanulmányozására s így a tárgyalás elhalasztását kéri. Ezt már nem bírta elviselni Mibuta ügyész. Felháborodva állapította meg, hogy a vádlott rosszhiszeműen akadályozza az igazságszolgá-

latás rendes menetét, mert az így nyert időt bűne következményei elől való menekülésre akarja felhasználni. Félrevezeti, rábeszéli, befolyásolja a közbirtokossági tagokat, mert tudja, hogy a sikkasztást csak magánvád alapján üldözi a törvény, amennyiben tehát a feljelentést visszavonják, megújírik sikkasztásai következményei elől. Kéri a bíróságot, hogy amennyiben helyet is adna az újabb halasztás kérésnek, rendelje el a vádlott azonnali letartóztatását. Az ügyész indítványához csatlakozott a szövetségi központ bukaresti kiküldöttese is, valamint Kelemen János dr., a közbirtokosság jogtanácsosa, aki kéri Szász Rudolf közbirtokossági jegyző eskü alatti kihallgatását.

Szász Rudolf aztán igazolja azt, hogy a vádlott tervszerűen fut a tárgyalás elől, közben

pedig otthon igyekszik „megdolgozni” az embereket. A faluban már mindenki úgy tudja, hogy a bűnvádi eljárást megszüntették s a közbirtokosság fölöslegesen költ, ha tovább is erőszakolja a Füstös elleni eljárást. Füstös még a közbirtokossági gyűléseken is azt hangoztatja, hogy neki hajszála sem görbülhet meg, a közbirtokosságnak azonban 200 ezer lejtébe kerül „ez az ügy”.

Szász Rudolf vallomása eldöntötte a kérdést. A bíróság november 27-re új tárgyalási napot tűzött ki, elrendelte azonban Füstös azonnali letartóztatását.

A fejleményeket az egész Székelyföld nagy izgalommal várja, mert — sajnos — a Füstös esetéhez sok van még hasonló a közbirtokosságoknál folyó lelkiismeretlen gazdálkodás folytán.

A francia kormány elfogadta Doumergue alkotmánymódosító javaslatát

Herriot és radikális minisztertársai lenntartással éltek s összeegyeztető formulát kerestek

Páris, november 4.

Az alkotmánymódosítás kérdésében tartott péntek esti minisztertanácsnak valóságos drámai jellege volt. Doumergue miniszterelnök nem kevesebb, mint tizennyolc felszólalásban védelmezte javaslatát, s hangoztatta, hogy a kormány kebelében való egyetértésre most nagyobb szükség van, mint bármikor. Herriot részletesen kifejtette azokat az érveket, amelyek nem engedték meg a radikális párti minisztereknek, hogy belemenjenek a szenátus előjogainak a megnyirbálásába, vagyis abba, hogy a miniszterelnök a szenátus jóváhagyása nélkül is feloszlatthassa a képviselőházat. Laval külügyminiszter és Petain marsall hadügyminiszter rámutattak a külpolitikai problémák súlyosságára s ezzel kapcsolatban annak szükségességére, hogy a nemzetközi tárgyalásokat a kormány teljes tekintéllyel és gáncsolás nélkül folytathassa.

A minisztertanács végén a kormány tagjai egyhangulag elfogadták a Doumergue miniszterelnök által előterjesztett alkotmánymódosító tervezet szövegét, Herriot és párt-társaik azonban fenntartással éltek. Tekintettel erre, elhatározták, hogy a tanácskozást folytatják s a szombatira Lebrun elnökletével összehívott államtanácsban döntenek véglegesen. Herriot kijelentette az újságíróknak, hogy olyan formulát keresnek, amely lehetővé teszi neki és radikális miniszter-társainak, hogy egyrészt hűek maradjanak elveikhez, másrészt pedig biztosíthassák a politikai fegyverszünet folytatását, azaz bennmaradjassanak.

Doumergue nemzeti kormányában. Reményét fejezte ki aziránt, hogy a kölcsönösen kielégítő formulát megtalálják. A hatóságok úgy érezték, hogy a döntő államtanácssal kapcsolatban a bal- és jobboldali szervezetek tüntetésre készülnek. Ezért az elnöki palota környékét szombatira rendőri és katonai osztagok szállták meg.

Döntött az államtanács is

A szombati államtanács hosszas tanácskozás után többségi határozattal elfogadta Doumergue miniszterelnöknek az alkotmánymódosítással kapcsolatos előterjesztését, kivéve azt a pontot, amely szerint az elnöknek joga van a szenátus megkérdése nélkül feloszlatni bizonyos esetekben a képviselőházat. Erre a pontra vonatkozólag a radikális miniszterek fenntartották maguknak a szabad cselekvési jogot, amint ezt Herriot a sajtónak ismételtén kijelentette.

Ezután a belügyminiszter tett előterjesztéseket az utcai tüntetésekkel, fegyverviseléssel, fegyverek vásárlásával, vagy eladásával, valamint bevételével kapcsolatos intézkedésekről. Végül ismerte a marseillei merénylettel kapcsolatban elrendelt vizsgálat eredményét. Az államtanács megerősítette a miniszter határozatát, amely szerint Berthoin közbiztonsági vezérigazgatót rendelkezési állományba helyezte, Sisteron főellenőrt pedig felfüggesztette és fegyelmi bizottság elé utalta.

A sajtó híradásai szerint egyébként Párisban nagyon nyugtalan a hangulat. A hatóságok készültségbe helyezték a párisi rendőrséget és helyőrséget.

HIREK

M: Hegyi Ilona:

Novemberi hangulat

Marosvásárhely, november 4

Nedves, fekete járdák húzódnak a házak mentén. Kód. Szürke, nyúlós homályosság.

A város kicsi. A mi városunk. Egy öreg tisztviselő a pénztár előtt áll. Nyugdíjas. A nyugdíját veszi fel éppen. Aktatáska ütődik könnyedén hozzá. Egy csinos fiatalember véletlenül megbotlik. Az öreg megfogja: Na, na! — Oh, pardon, bocsánat! — Kérem, kérem! — És mire hazament a volt szolgabíró, hát az órája sehol!

Az adócsalókat elítélik. — Hány évet kaptak? — Ki ennyit, ki annyit. Van olyan is, aki háromévet kapott. — Ugyan, ne nagyítson, nem ítélték olyan szigorúan azokat felett! — Miért ne ítélték volna szigorúan? Én is kétszer fizettem meg a tavalyi adómat. — Maga? És én? — És én? És én. Igen, sokunkkal kibabráltak. — Mit gondol, most visszaadják a pénzünket? — Jó vicc! — Maga csak ne röhögjön, ahhoz a pénzhez jogunk van. — Ja ugy, jogunk? Az igen.

— Beoltatja a fiát? — Nem. — Tudja, hogy harminc skarlátos gyermek fekszik? — Csak tizenöt. — Én beoltatom az enyémet. Én félttem a gyermekeimet. És szeretem is őket.

— Hallja, hagyjon engem. Miért ne szeretném én is a magamét? Dehát ide a szereteten kívül valami egyéb is kell.

— Pénz? — Na persze. — Én azt hittem, hogy a város... — Ugyan.

— Rengetegen megbuktak a nyelvvizsgán. Rettenetes!

— Miért rettenetes? Változatos. Most azok is éhezni fognak.

— Na, maga csak hagyja, ne mondjon több újdonságot. Maga se ment el a Dandea beszámolójára, pedig ott szabadon megmondhatta volna a véleményét. Az újságok megírták!

— Ugyan! Szabadon!

És a moziban közben simán szaladnak a filmek. Nagy szerelmek főúri kastélyokban. Autó, selyem, pénz, tenger, repülő... Haj! De szép! Ha már nem lehet így, jobb is, ha háború lesz. Dögöljünk meg mindannyian! Így már nem lehet. — Miért háború? Hát most nem azt csináljuk?

A kávéház megbukott. — Hogyan? Negyvenezer ebmernek nincs szüksége egyetlen kávéházra? — Szüksége? De, van. Csak pénze nincs.

Fa kellene. Hideg van. Ősz van. S a huszonhat család kenyér és fa nélkül marad. Városi hivatalnokok és zenetanárok.

— Hogy, a muzsika? Hát az már nem internacionális művészet? Hát ahhoz szabad hozzányulni?

— Micsoda rendfelforgató gondolatok! Egyáltalán ez a szó: internacionalizmus. Öregem, magát nemsokára bekasztlyázzák, ha efféléket beszél!

És ma nem is divatos szó.

Régebben a divatot Pathou indította el, ma: Hitler.

Az eső halkan és kitartóan esni kezd. Sötét van. Este van. A kabátom gálérját felhuzom.

— Drága jó nagysága, segítsen egy lejjel!

Kezeim a zsebemben vannak. Meg sem mozdulok. — Micsoda? Maga kéreg? Hiszen nem nyomorék menjen dolgozni.

A koldus úgy néz rám, mint egy örültre.

Én jó állampolgár vagyok, nyugodt lelkiismerettel és meleg kabáttal tovább megyek. Igen, ki hallott már ilyen! — Nemsokára mindenki kiáll majd az utcára és kinyújtja a kezét.

Arrább egy részeg ember dől neki a kerítésnek.

— Na mi az, hol a rendőr, mit áll itt

— Na mi az, hol a rendőr, miért nem viszi be ezt a részeg?

— Az nem részeg.

— Ugyan, ne beszéljen. Akkor mit áll az esőben ahelyett, hogy hazamenne?

Egy rövidkabátos ember huzogatja a karjánál fogva. — Gyere haza!

A másik eszelősen tiltakozik: — Nem, nem megyek, nem akarok... Én nem megyek, nem megyek!

A sarkon feltűnik a rendőr, odaszól a rövidkabátoshoz:

— Jó lesz, ha tovább viszi. Addig cé-

géreskedik itt részegen, amíg bekísérik.

A rövidkabátos mély undorral felém: — Ez nem részeg. Nem láttott egyéb italt az esővizinnél. Az a baja, hogy nagyon józan. Nem bírja már nézni a nyomort otthon.

Micsoda felfordulás! Én rendes állampolgár vagyok, megfizetem az adót és elvárhatom, hogy az állam rendről gondoskodjék. Mi van, mi történt a mi kicsi városunkban? Józanon részegzet játszanak, egészségesek koldulnak! Rendőr, rendőr, én rendes állampolgár vagyok és elvárhatom... hogy a saját vá-

rosomban...

A részegimátor sapkás fejét csöknyösen a nyaka közé huzza: — Én nem megyek...

A hátam mögött ujabb koldus: — A jóisten nevében...

Igen, igen... én tisztességes állampolgár vagyok... igen, igen, de ki bírja mindezt idegekkel, még ha rendes állampolgár is.

November. Már a napsugár is elvonult. Eddig legalább abból kapott min-denki.

November: Az élőhalottak hónapja.

ABLAK

Kang Teh császár, a Mandzsu-dinasztia sarja, aki gyermekkorában rövid ideig uralkodott a Kinai Birodalom és az idén, tavasszal foglalta el Mandzsúria sárkányos trónját, a Mukden melletti császársírokhöz zárandokolt. Tunglingnak hívják a császári mauzoleumot, ahol bort, gyümölcsöket, egy bikát, egy juhot és dzsédet (zöldszínű drágakövet) ajánlott fel ősei szellemének. Utána egy pergamentápról mandzsu nyelven felbasta jelentését és ebben őseinek tudomására adta, hogy elfoglalta a mandzsu császári trónt. A jelentés után egy taoista pap elégette a pergamentet és a hamut elszórta a mandzsu császárok sírjára. A szertartás alatt Kang Teh sárga selyemruhát viselt, himzett orchideákkal, melyek érájának császári szimbólumai. Tungling elhagyása után selyemruháját levetette és katonai uniformist huzzott fel.

Eddig szót a jelentés, amelyik szükségesnek tartja kiemelni, hogy az ősszel való diskurzus után levetette selyemruháját és felvette a katonai uniformist.

Fontos ez? Miért is vetette le?

MICHAÏLOV

A macedon forradalmi szervezet Törökországban letartóztatott vezére. A macedon forradalmár bűnlístáját számos politikai gyilkosság terheli

— Érmihályfalvai hírek. Tudósítónk jelenti: Keddről szerdára virradó éjszakán a zsidótemetőt vandál kezek összerombolták, sírokat töptek fel, egyes sírköveket össze is törtek. A bevezetett esendőri vizsgálat megállapította, hogy az izléstelen és bántó rombolást vasott gyermekek követték el. Kettőt közülük a rendőrök őrizetbe is vett. Hasonló pusztítás nyomait viselte tavaly a református temető is. A felháborított érmihályfalvai közvélemény a bűnösök méltó megbüntetését követeli. — Szabó Gyula tizenegyes fiúcska apjának segített a termény betakarításánál. Amikor otthon a szekérről lerakódtak, a gyermek leugrott a kocsirol, hirtelen feljajdult, fejéhez kapott és elájult. Ettől kezdve hat napon át eszméletlenül fektült, majd a hetedik napon meghalt. A szerencsétlen sorsu gyermeket az egész város részvéte mellett temették el. — Érendréden és környékén nap-nap után tűzvész pusztít. A rejtélyes tüzesetek okait, illetőleg okozóit, a csendőrség, minden erőfeszítéssel sem képes főkutatni. — Az érmihályfalvai gazdakör október 28-án tartotta rendes őszi közgyűlését. A közgyűlés fontosabb határozatait közölte tartozott egy tengerimorzsológép beszerzése, továbbá a szak- és kulturelőadások beszerzése.

— Tizennégy tordaszentlászói gazdálkodót ítélte el a törvényszék — mert meg szalasztották a bírót. Kolozsvárról jelenti: Tizennégy tordaszentlászói magyar gazdálkodó állott vádlottként szombaton délelőtt a kolozsvári törvényszék előtt. A vádirat szerint hatóságelleni erőszakot követtek el azzal, hogy az alsófülűdi község érdekében életveszélyes fenyegetésekkel támadtak rá a bíróra és a kíséretében levő emberre. A bírót megtiltotta a fadöntést, mire a tizennégy gazdálkodó Györkös János és Mátyás János vezetésével megtámadta a bírót, aki csak úgy menekült meg a veréstől, hogy elszaladt, de így is kapott néhány ütőleg. A törvényszék beigazoltnak látta a vádat és az enyhítő körülmények figyelembevételével Györkös Jánost és Mátyás Jánost 3-3 havi fegháza és fejenként ezer lej pénzbüntetésre, a többi tizenkét vádlottat 15-15 napi elzárásra ítélte. A vádlottak fellebbeztek.

(*) Köszönetnyilvánítás. Hálás köszönet mindazoknak, kik szeretett halottunk Fekete Jenőke temetésén megjelentek, sírjára virágot helyeztek, vagy részvétüknek bármily más formában kifejezést adtak. A gyászoló család.

— Parasztszekért gázolt a katonautó: két súlyos sebesült. Kolozsvárról jelenti: Szombaton délelőtt a központi rendőrség épülete előtt a 3. műszaki ezred autója teljes sebességgel haladva, elütötte Cioc Stefan fráterai gazdálkodó szekerét. Cioc, kisleánya és kislánya a szeker roncsai között az autó kerekai alá kerültek. A mentők mindhármukat a klinikára szállították, ahol megállapították, hogy a szerencsétlen gazdálkodó életveszélyes sérüléseket szenvedett és életbenmaradásához alig van remény. A kislány sérülései is súlyosak, míg a kislány könnyű karcolásokkal uszta meg a szerencsétlenséget. A gázoló sofőrt a katonai hatóságok közbejöttével letartóztatták.

— Szörénymegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Garda Pál végrehajtó mult év októberében Seceşan János lugosi gazda lakásán zárlatot akart foganatosítani. A gazda felesége, aki éppen burgonyát hámozott, meglátva a végrehajtót, dühében felemelte kését és megfenyegette, hogy megöli. A lugosi törvényszék a magáról megfélekedezett asszonyt tíznapi fegháza ítélt, mely ítéletet a temesvári tábla 1500 lej pénzbüntetésre változtatta. — A lugosi törvényszék november 22-re tűzte ki Teodorescu János adóhivatali tisztviselő kétféle sikkasztási büntyének tárgyalását. — Radulescu János lugoshelyi gazda tavaly mulatozás közben egyik társától ötezer lejt lopott. A lugosi törvényszék 6 hónapi fegháza és ezer lej pénzbüntetésre ítélte a gazdát. Az ítéletet a temesvári tábla helybenhagyta. — A karánsebesi kereskedők egyesülete rendkívüli közgyűlésen elhatározta, hogy fuzionál a lugosi kereskedők és vendéglősök megyei szindikátusával. A karánsebesi egyesület a jövőben mint a megyei szindikátus fiókintézménye fog működni. — A lugosi városi tanács, a munkanélküliek segélyezési alapjára 100 ezer lejt szavazott meg, a betegsegélyzőpénztár pedig havonta 20-25 ezer lejjel járul hozzá a munkanélküliek támogatásához. — Teitelbaum Ernő lugosi lakos Szent István-utcai lakására ismeretlen tettesek betörték és 20 ezer lej értékben ruhaneműket loptak el. Ezenkívül magukkal vitték Teitelbaum 5 ezer lej értékű irógépét is. A vizsgálat megindult.

— Hétfőn folytatják a kolozsvári ifju kommunisták perének tárgyalását. Kolozsvárról jelenti: Az ifjuniások perének hadbíróági tárgyalását hétfő reggel nyolc órakor folytatják. A szombat délelőtti tárgyaláson több rendőrségi közeg hallgattak ki, elsősorban aravonatkozólag, hogy Szabó Zoltán vádlott rendőrségi vallomásának megte-tele előtt vagy után kísérelt-e meg öngyilkosságot. A rendőrtisztviselők olyan értelemben vallottak, hogy Szabó Zol-

tánt öngyilkossági kísérlete után hallgattak ki. Érdekes összetűzés keletkezett a védők között. Egyik védőügyvéd kérte a hadbírótságot, hogy a vádlottakat első és másodosztályukra osztályozza, mire Maier védő élesen visszautasítva védőtársa kérését, kijelentette, hogy a vádlottak osztályozása az ügyész dolga.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS.

A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint élénk nyugati légáramlás, változó felhőzet. A nappali erősebb felmelegedést, éjszaka erősebb fagy követi.

— Patkányok és egerek miriádjai árasztják el Egyiptomot. Az egyiptomi városokat és falvakat patkányok és egerek miriádjai árasztják el, amelyeket a Nilus áradása szorított ki üregeikből. A hatóságok attól tartanak, hogy a példa nélkül álló patkányáradat pestist és egyéb ragályos betegségeket fog széthurcolni. Ezért Sahin pása egészségügyi miniszter orszáhatóságok minden beszolgáltatott patkányos patkányhajtóvadászatot rendelt el. A tetemért egy pennyt fizetnek.

— Kidobott az autóból két gyermeket, hogy megmentse őket. Baróti tudósítónk jelenti: Könnyen halálossá válható autószerencsétlenség történt a Szászmagyaros és Veresmart közötti útszakaszon. Gabrielli Albert baróti teherautótulajdonos 40 kilométeres sebességgel halat a Brassó felé vezető országúton. Közvetlenül egy hid közelében észrevette, hogy a kormánykerék elromlott. A nagy sebességgel haladó kocsit már nem tudta lefékezni és hogy a szerencsétlenséget elkerülje, felrántotta a kocsi ajtaját, a mellette ülő két gyermeket a kocsi ből kidobta s ő maga is utánuk ugrott. A teherkocsi belsejében ülő utast már nem tudta figyelmeztetni a veszélyre, mert ebben a pillanatban a gép nekirohant a hidkarfának, kidöntötte azt és lezuhant a hid alatti 7-8 méteres mélységbe. Az autóból maradt utas súlyos sérüléseket szenvedett, de állapota nem életveszélyes. Gabrielli az ugrás következtében szintén megsebesült. A gyermekek sértetlenek maradtak. A gép és a benne felhalmozott áru pozdoriájává tört.

— Megmérgezte magát egy nagyváradi fiatalasszony. Nagyváradról jelenti tudósítónk: Szombaton délelőtt a főútcái Bazár-épületből a Szent József-kórházba szállították Áron Sándor cipész fiatal feleségét, aki valami ismeretlen méreggel megmérgezte magát. Az öngyilkos fiatalasszony semmiféle levelet nem hagyott hátra s így tettének okát nem lehet megállapítani addig, amíg magához nem tér s valómást nem tesz. Állapota egyébként súlyos.

— Csikmegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Néhány héttel ezelőtt a közoktatásügyi minisztérium Csikdelne színszékely község román nyelvű állami iskolájába, a magyarul egyetlen szót sem tudó Burdea Vasile-t nevezte ki igazgató-tanítói minőségben. A román nyelvű tanító néhány napi próbálkozás után belátta, hogy a székely községben nem boldogulhat, összecsomagolt és szó nélkül távozott a faluból. Értesítéseink szerint egyenesen Bukarestbe utazott, hogy ott a közoktatásügyi minisztériumban tanúságot tegyen a kulturális rendszert tarthatatlansága mellett és más iskolába való kinevezését kérje. — Beszámoltunk már arról, hogy a közoktatásügyi minisztérium a közmegebecsülésnek örvendő Blaga Zakariás tanfelügyelő helyébe Chele Vasile csikszereclai állami iskolai igazgatót nevezte ki. Blaga tanfelügyelő megtagadta hivatala átadását és vizsgálatot kért, mivel ok nélküli elmozdítás mögött politikai és pártérdekek érvényesülését gyanítja.

— Amikor az olcsó reklám — drága. A Newyork-államban lévő Cortland egyik szállótulajdonosa kijelentette, hogy ingyen hajlandó befogadni és ellátni vendégei hat évnél fiatalabb gyermekeit. Mickey Gallagher, ismert hívatásos golfjátékos nyolc gyermeke számára követelte a kedvezményt és midőn születési bizonyítványokat kértek tőle, kimutatta, hogy gyermeke között két ikerpár van.

Az udvarlás, nőhódítás

kedves és mulatságos kézikönyvét kapja kézhez, ha elolvassa

FINTA ZOLTÁN:

„Minden férfi gazember”

című regényét, amely a B. L. és N. U. ajándékregénytárának októberi köteteként jelenik meg

K Ö Z G A Z D A S Á G

Az új behozatali és kiviteli rezsím is csak kísérlet és átmeneti jellegű

Mesterséges intézkedésekkel nem lehet a valutastabilitást biztosítani — Manolescu-Strunga miniszter nem ismeri el sajátjának az új rendszert — Ismét előtérbe kerül a valutaprémiumok kérdése?

Bukarest, november 4.

A bukaresti kereskedelmi és iparkamara csütörtökön este tartott gyűlésén a kereskedelem és ipar képviselői kerekben megmondták a jelenvolt Manolescu-Strunga miniszternek, hogy az új kiviteli és behozatali rendszer katasztrofális kihatással lesz a gazdasági életre. A miniszter ezuttal is elismerte, hogy a rendszer újabb áldozatokat fog követelni a kereskedelem és ipar részéről, de kijelentése szerint nincsen más út a lejstabilizáció, a külkereskedelmi mérleg és a fizetési mérleg egyensúlyának biztosítására, amelyeket viszont a kormány tüzzel-vassal is meg akar valósítani.

A KERESKEDELMI MINISZTER EREDETI TERVE

Ezzel szemben az igazság az, hogy Manolescu-Strunga most olyan rezsímet véd, amelyet nyilvánosan nem akart a magának elismerni. A miniszter eredeti elgondolását még a legortodoxabb pénz-

ügyi és gazdasági körökben is haladásnak vették az eddigi vegyes kompenzációs-kontingentálási rendszerrel szemben. A kezdetét látták benne a normális gazdasági élethez való visszatérésnek. És meg esett az a hihetetlen abszurdum, hogy éppen

a normális állapotokhoz való visszatérés ellen indult meg a harc a Banca Nationala és a Bratianu-hagyományokon felnőtt pénzügyminiszter részéről,

akik annyira megszokták a természetellenes állapotokat, hogy képtelenek lemondani a hivatali rutinról, akármenynyire bebizonyosodott már, hogy minden eddigi kísérlet ebben az irányban csődött mondott. Majdnem kormányválság lett ebből a harcból, amely tragikomikus fordulataival már-már mulattatni kezdte a gazdasági közvéleményt, ha nem lett volna szó a lét és nemlét kérdéséről. Végül is kompromisszum jött létre, amelyről Aurel Corteanu, aki elismert vezéralakja

a lejstabilitás és az aranyvaluta védőborának és a legilletékesebb elméleti közgazdászok egyike, azt a jelzést írta, hogy — hibrid, különösen a kivitelre kerülő áruknak két kategóriába való osztása miatt. Az egyik exportőr köteles lesz a kivitt áruért kapott devizákat 100 százalékban befizetni a Banca Nationalához, viszont a másik exportőr 60, vagy 70 százalékot szabadkézben eladhat.

A fekete-börzéből fehér lesz, megengedett és törvényileg védett valami minden olyan devizára, amely nem petróleum, fa és gabona kivételéből ered és fekete marad, azaz tilos az ezen áruk exportjából eredő devizákra.

A lejnek lesz egy törvényesített, vagy nem törvényesített alacsonyabb árfolyama, aszerint, hogy petróleumból, vagy almából, vagy disznóból eredő devizákat kínálnak a piacon.

Ki adta fel a lejstabilitás elvét?

Mit akart menteni ezzel az intézkedéssel az új kiviteli és behozatali rendszer felett hetekig veszekedő bizottság? — Kérdi joggal Corteanu. A kormány és a Banca Nationala lemondott a megtorlások terhe alatt kötelező lejártyamról, amikor megengedték, hogy egyes exportőrök napi árfolyamon adhassák el a kivitelük ellenértékét. Sőt,

a Banca Nationala már akkor feladta a lejstabilizáció érinthetlenségének elvét, amikor megszabadult attól a kötelezettségtől, hogy kivánságra beváltsa a lejeleket devizára, vagy aranyra.

A devizaellenőrzés csak mesterséges eszköz a lejártyam fenntartására és csak akkor járhat megfelelő eredménnyel, ha a fizetési mérleg aktív, vagyis a Banca Nationala mentesítése az alól, hogy devizát, vagy aranyat adjon leért, csak akkor nem vezet a lej eséséhez, ha a nemzeti valuta iránti kereslet nagyon nagy, mert az export meghaladja az importot. Másik különben a valuta védelmére fogatosított és a fizetési, valamint a külkereskedelmi mérleg erőszakkal való kiegyensúlyozását célzó intézkedések csak még nehezebbé és bonyolultabbá teszik a helyzetet.

Romániában a helyzet azonban nem olyan, amelyet az új rezsím megalkotói feltételeztek. Németországban sincs meg a márka aranyfedezete, mégsem zuhan az árfolyama, mert

a papírpénzzel dolgozó valuták árfolyamának csak két biztosíték van: vagy az, hogy akármikor be lehet váltani a bankjegyet aranyra, vagy pedig a kivitel meghaladja a behozatalt és ezáltal állandó kereslet mutatkozik az illető valuta iránt.

MÉG NINCS VÉGE A HARCNAK

Nálunk a Banca Nationala nem ad aranyat a saját bankjegyeire, az export pedig krónikus deficitben van és azért nem lehet ezen segíteni, mert a mezőgazdasági kivitel megszűnt, illetve nem fizetődik ki, de nincs is annyi exportálható mennyiség, amely a lej iránti keresletet idézhette elő. Ha ideigőráig talán sikerülne is a kivitt felfejlesztési, a vé-

gén Románia kénytelen lesz a saját termékeit visszavásárolni külföldről. Ezért a lejstabilitás leghüesebb védői is, a kik számolnak azonban a gyakorlati helyzetet, azt mondják, hogy

hagyni kell, hogy a romániai piac önmagától hozzáilleszkedjen a deficit exporttal járó következményekhez, viszont a lejstabilizációról való gondoskodás csak arra szorítkozzék, hogy az államnak legyen elég devizája külföldi esedékességeinek fizetésére.

Tulajdonképpen ez volt Manolescu-Strunga eredeti elgondolása is és a végrehajtási utasítás körül viharzott harcok idején a miniszter egy bizalmas magánbeszélgetés során ki is jelentette, hogy

Románia behozatala és kivitele az utolsó 3 évben

Románia behozatala az utolsó három évben a következőképpen alakult: 1931-ben behoztak 5 millió 603 ezer 660 tonna árut 15 milliárd 754 millió 569 ezer lej értékben, 1932-ben 4 millió 499 ezer 796 tonna árut 12 milliárd 11 millió 325 ezer lej értékben és 1933-ban 4 millió 669 ezer 622 tonna árut 11 milliárd 741 millió 850 ezer lej értékben.

Ugyanezen hároméves időszakban Románia kivitele a következőképpen alakult: Gabonafélék kivitték 1931-ben 3 millió 448 ezer 638 tonnát 8 milliárd 763 millió lej értékben, 1932-ben 2 millió 624 ezer 709 tonnát 5 milliárd 730 millió lej értékben és 1933-ban 1 millió 890 ezer 914 tonnát 3 milliárd 257 millió lej értékben. — *Fát és fatermékeket* kivitték Romániából 1931-ben 1 millió 438 ezer 233 tonnát 2 milliárd 375 millió lejért, 1932-ben 1933-ban 2 milliárd 375 millió lejért és 1933-ban 638 ezer 931 tonnát 1010 millió lej értékben. — *Növényi magvakból* 1931-ben kivitték külföldre 94 ezer 736 tonnát 436 millió lejért, 1932-ben 110 ezer 319 tonnát 484 millió lejért, 1933-ban 121 ezer 807 tonnát 545 millió lejért. — *Az élőállatokból* 1931-ben 89 ezer 997 tonna volt 1550 millió lej értékben, 1932-ben 41 ezer 013 tonna 636 millió lej értékben és 1933-ban 29 ezer 262 tonna 402 millió lej értékben. — *Húst és egyéb állati eredetű élelmiszert* kivitték 1931-ben 25 ezer 989 tonnát 833 millió lejért, 1932-ben 24 ezer 187 tonnát 564 millió lejért, 1933-ban 13 ezer 321 tonnát 359 millió lej értékben. — *A petróleumból*

most még elgáncsolták ennek az elgondolásnak a megvalósításában, de előbb-utóbb mégis az ő álláspontja fog győzni. Manolescu-Strunga elgondolásának az alapja pedig az, hogy az exportot csak úgy lehet fokozni, ha az exportőr megkapja azt a prémiumot, amely kiegyenlíti a lej hivatalos és tényleges értéke közötti különbséget, mert különben képtelen versenyezni más exportállamok agyon támogatott kiviteli cikkeivel.

Ezen a ponton az iparügyi miniszter álláspontja találkozik a gyáriparosok álláspontjával, akik az új rezsím körüli első akciók során a következő érdekes adatokkal támasztottak alá előterjesztéseiket:

1931-ben 4 millió 697 ezer 053 tonna volt 6 milliárd 832 millió lej értékben, 1932-ben 5 millió 184 ezer 234 tonna 7 milliárd 205 millió lej értékben, 1933-ban 5 millió 885 ezer 653 tonna 7 milliárd 838 millió lej értékben. — *Minden más cikkből* Románia 1931-ben 252 ezer 336 tonnát exportált 1408 millió lej értékben, 1932-ben 198 ezer 621 tonnát 872 millió lej értékben és 1933-ban 197 ezer 742 tonnát 760 millió lej értékben.

Összegezve ezeket az adatokat, Románia kivitele az utolsó három évben a következőképpen mutatja: 1931-ben kivitték 10 millió 047 ezer 2 tonna árut 22 milliárd 197 millió lejért, 1932-ben 9 millió 56 ezer 959 tonna árut 16 milliárd 722 millió lej értékben és 1933-ban 8 millió 777 ezer 730 tonna árut 14 milliárd 171 millió lej értékben.

A fenti adatokból kitűnik, hogy

míg a petróleum világgiazi árának esését a román export ellensúlyozni tudta a kivitt mennyiség növelésével, a gabona, élőállat, állati termékek és a fa nem tud ellenállni az áresésnek és három év alatt ezekben a cikkekben fokozatosan visszaesett a kivitel.

Ez azt bizonyítja, hogy a mai körülmények között ezek a román kiviteli cikkek képtelenek versenyezni külföldön a többi exportállam egyre olcsóbb áraival. — Ezen csak úgy lehet segíteni, ha Románia az elérhető maximumig fokozza a mezőgazdasági és ipari termékek kivitelét.

AZ UGIR VALUTAPREMIUM-TERVEZETE

A valutaprémiumos rendszer alkalmazását a gyáripari szövetség úgy képzeli el, hogy minden exportőr köteles legyen a kivitt áruk természete szerint 10 és 40 százalék között váltakozó hányadát az exportból eredő devizáknak leadni a Banca Nationalának hivatalos árfolyamon, aminek ellenében

joga legyen a többi devizát az erre jogosított bankok, vagy egy speciális intézmény közvetítésével eladni az importőröknek, még pedig megfelelő felárral, amely a piaci helyzet szerint alakulna ki, de amelyre a Banca Nationala szabná meg a maximális határértéket,

amelynél drágábban a devizákat nem szabad eladni. Ezzel a módszerrel, remélik a gyárosok, a romániai mezőgazdasági és ipari termékek olyan ártöbbletbe jutnának, amelynek segítségével sikeresebben tudnák felvenni a versenyt külföldön más országok hasonló exportcikkeivel, úgyhogy az alacsony külföldi árakkal nemcsak a jelenlegi exportpiacokat tudná Románia megtartani, hanem visszaszerezne a már elvesztetteket, sőt új piacokat is képes volna meghódítani. A kontingentált áruk fizetésére az importőröknek joguk legyen devizát venni a behozatali engedély alapján, a nem kontingentált árukra pedig a vámokmányok alapján. A vásárlás a Banca Nationala hozzájárulásával történjék, de a jegybanknak ne legyen joga ezt a hozzájárulást megtagadni, ha valóban behozott áruk fizetésére kéri.

A spekuláció megakadályozására az exportőröket kötelezni kellene arra, hogy záros határidőn belül bocsássák az importőrök rendelkezésére az általuk realizált szabad devizákat.

Az iparvállalatok külföldi pénzübeli kötelezettségeinek teljesítésére (kuponok, kamatok, tőkevisszafizetések stb.) a Banca Nationala a szabad devizamennyiségből legfeljebb 3 százalékot engedélyezzen.

A KONTINGENTÁLÁSI DIJAK FELHASZNÁLÁSA

A valutaprémiumos rendszer ügyében a gyáriparosok még azt javasolják, hogy a Banca Nationala mellett működjék egy bizottság, az érdekeltek megbízottjainak részvételével, amely rendkívül szigorú ellenőrzést gyakoroljon úgy arra, hogy az exportőrök beszállítsák a devizájukat, mint az importőrök devizavásárlásai felett és megakadályozza, hogy a szabadforgalmi devizákból egyéb célokra lehessen eladni, mint a valutaprémiumos rendszer bevezetése után behozott áruk kifizetésére.

Átmenetileg fenn kell tartani a kiviteli prémiumokat is, de azokat a Banca Nationala fizesse, még pedig ne a kontingentálási illetékek alapján, hanem a saját pénzéből, mert hiszen hivatalos árfolyamon kapja az exportból eredő devizákat,

A kontingentálási illetékekből befolyó pénzt, mondják a gyárosok, fordítsa a kormány olyan beruházásokra, amelyek megkönnyítik a kivitt, vagyis mechanizálja a kikötőket, építsen raktárakat, gabonasilókat, hűtőberendezéseket és hasonló intézményeket.

Látni tehát, hogy az egész kérdés körüli vita kezdődik előlről. És a most kutha esett kísérlettel járó rendkívül káros bizonytalanság határozottan megnövelte azoknak a táborát, akik a valutaprémiumok bevezetésében látják az egyedüli megoldást. Komplikálja azonban a helyzetet az, hogy

két hét múlva megáll a dunai hajózás és akkor Románia exportja tavaszig kénytelen lesz szünetelni,

miután a kormány szeptember vége óta mesterségesen megakadályozta az export-szezon kihasználását. És ha nem lesz export, akkor ez a kérdés sokkal súlyosabb jelleget fog ölteni általános nemzetgazdasági szempontból, ma még beláthatatlan következményekkel.

Bányai Ernő

A halálra ítélt regáti magyarság fel akar támadni

A bukaresti református egyházközség kiadásában már hatodik éve jelenik meg félhavonta az „Egyházi Ujság”. Kisalakú, kisterjedelmű, külsőleg igénytelen nyomdatermék az „Egyházi Ujság” és ami a legérdekesebb benne, igazán keveset foglalkozik egyházi dolgokkal. De annál többet foglalkozik a regáti magyarság égető kérdéseivel és kulturmegnyilatkozásaival. Ebben az Egyházi Ujságban jelenik meg többek között, talán a 76-ik, vagy 77-ik folytatásban Nagy Sándor református lelkész „A regáti kérdés” című tanulmánya. Ennél megrázóbb olvasmány aligha akad még magyar olvasó kezébe. Nagy Sándor ebben a tanulmányban, amely talán könyvalakban is napvilágot fog látni valaha, a történelemkutató meztelen tárgyilagosságával tárja fel azt a kietlen, száz esztendővel elmaradt és ma szinte kilátástalan helyzetet, amelyben a régi román királyságba szakadt magyarság tengődik és kallódik. Vádoló és vészkiáltó paranézis ez az írás, amelynek minden sora tele van a magyar nép és a magyar kultúra iránti fanatikus szeretettel és a tehetetlenség tudatának elkeseredettségével.

Nagy Sándor döbbenetes igazságai megérdemeinek, hogy utolsó betűig eljussanak mindenhol, ahol magyarok élnek. Ezután azonban meg kell elégednünk néhány kiragadt szemelvényvel, amelyből mindenki okulást és elszörnyedést meríthet. Ime:

„A regáti magyar-bajok ősoát azon évszázados tévedésben ismertük fel — írja a kitűnő szerző —, amely masszív politikai dogmaként öröklődött korszakról korszakra s a regáti magyar kérdés iránt egy olyan tradicionálisan meggyökereztetett hivatalos álláspontot alakított ki, amelynek lényege és eredménye az *itteni magyarság tudatos, rendszeres, programszerű elveszejése volt*. Ez a példátlanul korlátozott keleti magyar politika ugyanis három, merőben különálló csoportra szakította a Regát területén élő magyarságot, úgymint: a) román állampolgár magyarok, b) román protektorátus alatt élők és c) magyar utlevéllel ittlévők. Az első csoportba azokat sorolta, akik itt őslakók voltak, illetve, akik huzamosabb ittlétük eredményeként elnyerték a román honosságot s akik, ennél fogva, szerinte „a magyarságra nézve végképpen elvesztek, hozzájuk jussunk többé nincsen”... Csoda-e, ha ma az állampolgárságot nyert régi regáti magyarok széles rétegei ugyanezt mondják? Ki ténitotta őket reá? Ezeknek sorsával a hivatalos magyar vezetőség ugyanis szinte *tüntető nem törődött*, sőt elrettentő példaként mutogatta őket ama méltó büntetésükben, mely szerint még magyar papot s tanítót se kaphatnak.

„A b) csoportba az állampolgárság nélküliek tartoztak, akik már elvesztették a magyar, de még nem szerezték meg a román honosságot. Nem kell ugyanis azt képzelni, hogy ez csak újabb keletű, háboru utáni mizéria, mert például 1904-ben, tehát 30 évvel ezelőtt is már 20 ezer ilyen „hontalan” magyar találtatott a Regátban. A háboru előtti regáti magyar misszió ezekre irányult, ezek „visszahonosítását” tűzte ki céljául. E misszió elismeréssel adózott például a román kormány iránt azért, mert ez a román protektorátus alatt levők gyermekeit a regáti magyar iskolákba felvenni nem engedte. Ugy gondolták ugyanis, hogy ezzel majd rá lehet bérni a magyarokat a honosságuk visszaszerzésére.

„A c) csoport végül az *utlevéles regáti magyarok kiváltságos kasztja volt*, a kik „a haza szent határain kívül ették az önkéntes száműzetés kenyerét”, ezek voltak az elismert „honfitársak”, akiket óva intettek attól, hogy a két előző csoportba tartozó magyarokkal keveredjenek. Ezeké volt a „honi keblek” szerelme, a kormánysszubbenció és az „Auslandszulage”.

„Mindez természetesen azt eredményezte, hogy a multban itt örökké csak a frissen bevándoroltakból összekoppant, vagy összeverbuvált, ugynevezett jöttmentekből álló, gyökértelen, megbízhatatlan és hasznavehetetlen kolóniáról lehetett beszélni, míg maga a regáti magyar nemzet nem volt sehol. Mélyen el volt temetve a regáti magyar temetőben, seregének száma állandóan növekedett azokkal, akik a hontalanok közül állampolgárságot nyerve, beálltak halott-magyaroknak s eltűntek a magyar gondoskodásból kitaszítottak, az „elveszettek” kasztjában...”

„Tudni kell, hogy a regáti magyarság ezen hármasság tagozódása — noha ma már az utlevélesek sok kiváltsága megszünt — még ma is megvan és mi most éppen azért szözlünk, mert *nem akarunk tovább is a magyar életről és jövődől kitaszítottak és háláraitól kasztja lenni*, küzdeni és tiltakozni akarunk azon ítélet ellen, amelyet első sorban saját véreink mondtak ki reánk”.

Az embernek keserű lesz a szája Nagy Sándor írásának olvasása közben. És ökölbe szorul a keze ennek az előre megfontolt, konok öngyilkossági politikának a láttára. Mert őszintén szólva, ki tud csak valami pozitívumot is például Erdélyben a regáti magyarság igazi életéről, a hétköznapijairól, amelyben lassan, de elkerülhetetlenül felmorzsolódik? Senki. És ha tudnak róla, miért nézik összetett kézzel azokat, akik az élen szónokolnak?

Nagy Sándor azonban nemcsak a bajt állapítja meg, nemcsak a felelősségeket kutatja, hanem mindjárt át is tér a gyógyítási mód ismertetésére. *Ki kell alakítani a regáti magyar nemzetet*, — mondja — amely megvan, csak ki kell ásnia a nemtörődömség százados iszapja alól és egy testbe összeszerkeszteni a mesterségesen szétvagdalt tagokat egy néppé tenni a regátban élő összes magyarokat, az őslakókat úgy, mint a ma jöttöket, a székelty, a csángót és a magyart Bukovinától Dobrudzsáig és a Dunától a Dnyeszterig.

Ennek a kolosszálisan nehéz és kolosszálisan nagy munkának a magva, a megindulása a bukaresti Koós Ferenc Kör, amely állandóan felkutatja a regáti magyarságra vonatkozó történelmi adatokat, okmányokat és szájhagyományokat, amelyeket előadássorozatokban ismertet azokkal, akikben még van érdeklődés az iránt, ami magyar.

A regáti magyarság egyre hatalmasabb körben hirdeti, hogy nem akar meghalni.

Mindenki irredenta, aki él... még a bukaresti magyar szolgálok is

Bukarestben megint erősödik a magyar ellenes hangulat. Nem annyira az utcákon, mint inkább a politikai és hivatali kulisszák mögött, ahol az életmegnyilvánulás legkülönbözőbb pontjain készítik elő az aknákat az „idegenek” ellen. Ezekről a készülődésekről csak elvétve szivárogo ki valami kevés, de az is éppen elegendő ahhoz, hogy nyugtalanságot keltsen magyar és általában kisebbségi körökben. Most jön például az idegenellenőrzés. Ez is a nemzeti munka jegyében fog történni. A sovinszta nacionalizmus iskolájából kikerült ifjú román nemzetdek kezd erősen benyomulni a közéleti pozíciókba és keresztshadjáratot hirdet minden és mindenki ellen, ami és aki nem román.

A belföldi kölcsönnel kapcsolatban is voltak törekvések, amelyek különbséget akartak tenni román és kisebbségi vállalatok között. A sovinszta és a zugsajró rendszeresen kikezdi azokat a magyarokat, akik valamely jelentősebb vállalat élén állanak. Sőt, a türelmetlenség olyan messzire jutott, hogy ki akarnak turni állásából olyan román főtisztviselőket, akik a sovinszták szerint túlságosan jó viszonyban vannak a kisebbségekkel, vagy magyar rokonságuk van.

A sovinszta hullám kikezdi a bukaresti magyar cselédeket is. Elveszik a kenyeret a románok elől, — kiáltja az egyik krajcáros ujság. Egy másik azzal a jelszóval veri félre a harangokat, hogy szegény magyar szolgálok veszélyeztetik a román állam biztonságát és a magyar irredenta szolgálatában állanak valamennyien. És a maniküröskisasszonyok is irredenták. És hogy munkaközben „Árpád nyelven” szidják a román államot. Minden borbélyüzlet irredenta fészek, minden titkos prostituált magyar és szándékosan fertőzi meg a román lakosságot.

Az embernek égnek áll a hajszála ennyi zöldség láttára — novemberben.

Magyar művész-siker a bukaresti ipari kiállításon

Október utolsó napján bezárult hivatalosan is a bukaresti Károly-parkban rendezett ipari kiállítás, amelynek megtekintésére messze idegenből is nagyon sokan jöttek a fővárosba. Nem hivalkodásképpen, de meg kell állapítani, hogy a magyar szorgalom, munka, ötletesség, szakértelem és lelkiismeretesség nem kis mértékben járult hozzá, hogy a kiállítás igazi nyugateurópai méretű és nívóju volt. Ebből nem csinálnak titkot a legilletékesebb hivatalos tényezők sem.

Azt azonban már nagyon kevesen fogják tudni, hogy a kiállítás külső izlésességét sok cég kiállítóhelyiségének és az áruk elrendezésének megkapóan művészi szépségét egy magyar reklámművésznek köszönheti. A legszebben sikerült, legmodernebb hatású standokat Guttman Edit magyar festőművész avatott keze rendezte. Az ő tervei és dekorációi kapták meg talán legjobban azt a félmillió embert, aki a kiállítást meglátogatta. A kivitelezés sokoldalúsága és művészi izlése még a laikus szemmet is első sorban azokra a standokra irányította, amelyeket Guttman Edit rendezett el.

Guttman Edit kolozsvári lány. Budapest és Bécsben képezte ki magát művészre. Az osztrák fővárosban Ferdinánd Kitti és Martin professzorok tanítványa volt. Pesten pedig Hermann Lipótnál, Feiks Jenőnél és Szőnyi Istvánál tanult. Tagja volt a szentendrei művésztelepnek. Művésznek született, annak készült s az élet gyakorlati irányba szorította. Mindenhez ért és pedig kitűnően ért, ami szín, vonal, rajz és perspektíva. Kolozsváron is sokat dolgozott. Csinált rajzos filmeket, plakátokat, freskókat, lakásberendezéseket, kiskakaditdíszítéseket, mindent, amit a művésztől a modern reklántechnikával össze lehet egyeztetni.

A rendkívül intelligens fiatal magyar művésznek nagyon szép sikere volt a most lezárult ipari kiállításon.

Gróf László színházat nyitott

Gróf Lászlót majdnem mindenütt ismerik Erdélyben. Vérteli színész, kitűnő rendező és jó színházi tüzeltember is. Mindenesetre bátor ember. Mert most olyan fába vágta a fejszéjét, amely bizonyos körökben sok fejszoválasra fog alkalmas adni. Gróf László, aki az erdélyi magyar színjátszás legszomorúbb éveiben, amikor hat kerületre hatvan színigazgatójelölt verekedett a koncesszióért, nem tudott beleilleszkedni a marakodó direktorok „művészi” programjába, Bukarestbe jött, megtanult románul és — román színész lett. Ezt bizony sokan rossz néven vették tőle, mondván, hogy a magyar színész, ha a direktorok nem akarják szerződéshez juttatni, menjen el kereskedelmi utazónak, vagy haljon éhen.

Gróf László nem fogadta meg egyik tanácsot sem és inkább vállalta az „áruló” meg Kain-bélyegét, amelyet olyan könnyen osztogatnak azok, akiknek megvan a mindennapijuk és fellépett román színpadokon. És sikere volt. Megismerték a nevét, elismerték a színészi képességeit és a román kollégák egyetlen pillanatig sem látták benne az „idegen” betolakodót.

És most Gróf László saját színtársulatot szervezett egy közismert nevű bukaresti vállalkozóval társas viszonyban. Operettszínházat akar csinálni Bukarestben, még pedig — magyar darabok román nyelven való előadásával.

Nincs kizárva, hogy a magyar kulturtermékek idegen nyelve való népszerűsítése sem fog tetszeni egyeseknek és megint fel fog harsanni az „áruló” csatakiáltás. Mert hadtápvonalból mindig könnyű volt gyáváknak és árulóknak bélyegezni azokat, akik éveig tartó élet-halálküzdalem után nem bírták többé az első rajvonallal.

Rövid bukaresti hírek

Reformáció emlékünnepeit tartott október 28-án a bukaresti Református Leánysszövetség és az Ifjúsági Keresztény Egyesület a strada Stărbey Vodabeli nagytemplomban. Az ünnepély keretében Nagy Sándor lelkész bibliai magyarázatot tartott, Kovács Sándor tanár a reformációról tartott előadást, Pápay Gábor és Csenki Ilona imákat mondottak, Árpá Teréz szavalt, Tepser Richárd hegedűszólót adott elő Kányádi Béláné zongorakiséréte mellett.

A bukaresti Gyermekszereket Egyet az új tanévben is megkezdte a működését és minden szerdán délután mese- és játékdélutánokat rendez. November 11-én lesz az egyet első őszi nyilvános előadása, amelyre a gyermekszereplők már szorgalmasan készülnek. Az előadás a református iskola dísztermében lesz.

A Koós Ferenc Kör történelmi és néprajzi szakosztálya november 7-én tartja második ezévi összejövetelét. Az első gyűlés október elején volt meg és azon Nagy Sándor lelkész a hétfalusi csángó népmesékről tartott könyvismertető előadást. Jávor Béla hírlapíró I. F. Neugebauer német utazó 1859-ben, Boroszlóban megjelent, a dunai fejedelemségekről szóló könyvének magyar vonatkozásait ismertette. Az egyesület nagy és változatos programot dolgozott ki a regáti magyarságra vonatkozó adatok gyűjtésére, rendszerezésére, ismertetésére és terjesztésére. Ezzel párhuzamosan a Koós Ferenc Kör általános ismeretterjesztő előadás-sorozatát is kezdett meg. Az első előadást „Nyelv, hagyomány, magyarság” címmel Kovács Sándor, a Kör elnöke tartotta, aki különösen a bukaresti magyar beszéd fokozatos romlásával foglalkozott alapos felkészültséggel. Örömmel üdvözölte az ujabban megindult nyelvtisztító mozgalmat. A második előadást november elsején dr. Tanódy Endre, a B. L. főmunkatársa tartotta „Válság és agrárválság” címmel, amelyben világos okfejtéssel mutatta ki a mezőgazdasági termelés válságának kihatásait a mindennapi életre.

A Szent Istvánal egyesült Magyar Társulat október 27-iki szezonnyitó nagy művészestélye a várakozásoknak megfelelően sikerült. Szépszámu és változatos közönség hallgatta végig a magas színvonalú műsor zenei részét és nagy-szerűen mulatott a tehetséges műkedvelők által előadott vídám egyfelvonásosokon. Demjén Miklós főrendező emberfölteti munkájának köszönhető, hogy a nagymultú bukaresti magyar egyesület első őszi nyilvános szereplését teljes siker koronázta.

Kövér és áramvonal

HOGYAN ÖLTÖZKÖDJÉK A KÖVÉR NŐ

Londonban pályadíjat tüztek ki erre a fogas kérdésre

London, november 4.

Fogj egy hosszanti irányban háromszor enyhén meggörbített egyméterhatvanötcentiméteres karvastagságú indát, húzz rá egy ruhaformára összehérfelt szövet-, vagy selyemdarabot, csapj a tejébe egy félígkész szarkafésket, a különös alkotmányt fényképeztesd le, a fölvetel alá nyomattasd oda valamelyik ismert párizsi cég vagy szabó nevét: — kész a divathölgy. A préselt vonal, amely a saját síkjában is csaknem elveszik és amely a saját mértani fogalmán túl nem ismer semminémi képzeleti és esztétikai kilengést és amely lenéz és megvet minden más vonalat, amely két pont között nem a legrövidebb utat teszi meg: — ez a tökéletes modern női termet.

Hölgy, akin csont és bőr mellett hus is van, a divat törvényei értelmében csupán neme szerint nő, ruha szempontjából megoldhatatlan kérdés.

Mint Londonból jelentik, ezt az elvet vallja a newyorki divatkutató tanács is, amely titokban rokonszenvvel viseltetve a mollettebb jellegű hölgyek iránt, pályázatot hirdetett annak a kérdésnek a megoldására, hogyan öltözködjék az ugynevezett kövér nő. A divatkutató tanács a pályázatban természetesen meghatározta, kik és milyen küllemű hölgyek tekinthetők kövér nőnek. E szerint kövér minden nő, aki egy tizenhétéves normálisan fejlett sportoló hölgy fizikai arányait meghaladó mértékben viseli magán a női alak általános és jellegzetes ismérveit.

A kérdés megoldására természetesen rengeteg pályázat érkezett, amelyek közül Henry S. Churchill műépítész pályaműve nyerte el a pálmát. Henry S. Churchill a következőket tanácsolja pályadíjnyertes művében:

1. Kövér nő igyekezzék a jól tervezett felhőkarcoló tulajdonságait utánmozni és el sajátítani;

a) keresse a függőleges hatásokat, tehát járjon felemelt fejjel, derékből kiemelt felsőtesttel, magassarku cipőben és hosszú esernyővel;

b) kerülje a vízszintes vonalat, tehát ne rakjon a fejére lapos, nagyzeleű kalapot, ülés közben ne dőljön hátra és ne tömösse a ruhája vállát;

2. ne aggassa tele magát cifrasággal, amelyek kisebbítik a termetet;

3. ne használjon kerek táskát és ne sétáljon légömbbel;

4. óvakodjék a ragyogó és tarka színektől, amelyek fölhevítik a figyelmet alakja tulajdonságaira;

5. nyáron hordjon zöld ruhát, hogy hasonlatossá váljon a zöld mezőhöz, kicsinek lássék;

6. törekedjék az áramvonal-hatásokra.

Henry S. Churchill, sajnos, nem sok újat mond kiváló tanácsaiban, utolsó megállapítása azonban, amellyel fölhevít a kövér nők figyelmét az áramvonal-hatásokra, — szenzációs. Alulírott, sajnos, nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy kövér nőnek mondhasa magát, lévén időse, szikkadt férfi, így hát nem tudja pontosan, hogy a kiváló amerikai építész jelen vonatkozásban mit ért áramvonal és áramvonal-hatás alatt. Áramvonalról lévén szó, nyilván nem a széles tenger — és még kövérebb levegő, — hanem a villamosáramra, helyesebben a delezre gondol. Arra a sugárzó áramra, amely egy fiatal, kékszemű, hamvasarcu, szőke hajú, ezüstös nevetésű édes kis teremtesből árad. Henry S. Churchill-nek ez a tanácsa páratlan bölcsességre vall. Nyilvánvaló ugyanis, hogy minden olyan negyven éves kövér nő, aki képes a főntebb vázolt áramvonal-hatásra, az elbűvölt néző szemében ideális soványságnak és karcsúságnak fest. Tudományosan meghatározva: minden kövér nő annyit veszít a súlyából, ahány kilót a lényéből áradó áramvonal hatása reprezentál. Vagyis: $x+y+z-qu=R$. Az egyenletekben az x, y, z , a teljes testsúly látszatát qu mértékszáta, R az áramvonalhatást jelenti. Ha már most fölteszük, hogy egy modern divathölgy súlya 62 kilogramm, te-

hát $R=62$ kilóval, úgy egy színes ruhába öltözött, kerek táskás, lapos kalapú hölgy, aki futólagos becslés szerint legalább másfél métermázsát nyom, $qu=100$ kilogramm esetén semmiképpen sem több 62—66 kilónál.

Amint látni méltóztatik, az egész nevetségesen egyszerű és a legkövérebb hölgy rögtön karcsu, lenge termetű hölgygé légiessedik, amint megindítja maga körül azt a bizonyos áramvonalat és eléri vele a megkívánt hatást. Miután Henry S. Churchill építész ur legelsőbbben azt tanácsolja, hogy a kövér hölgy igyekezzék egy jól tervezett felhőkarcolót után-

mozni, nem árt, ha azok a hölgyek, akik kövéreknek érzik magukat, tüzetesebben tanulmányozzák a jövőben a felhőkarcolókat.

Azok soványak. Csupán a tulajdonosaik kövérek. De azoknak már nincs szükségük arra, hogy áramot sugározzanak magukból. Még akkor sem, ha véletlenül hölgyek.

Egy nő, akinek a newyorki Broadwayn felhőkarcolója van, az mindenképpen és minden esetben szép, kedves és karcsu lény.

Égből felhőkarcolóra szállt angyal.

(6)

Pénzügyminisztérium

Az 1934. évi 4 és fél százalékos „Országfejlesztési Kőcsön”

Kibocsátási prospektusa

(Kivonat)

1. Nyilvános aláírás útján lej 1000.— névértékű kötvények kibocsátatnak ki kötvényenként 880.— lejes árban.

A lejegyzett kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934 november 5—30 között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsátott régi járadékpapirokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven feltüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20 %át nem haladhatja meg.

3. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél %os kamatot hajt, amelynek fele június

1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935 június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyszeri sorshúzás útján váltják vissza: február 1-én és május 1-én a június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő december 1-én törlesztendő kötvényeket sorsolják ki. Az első sorshúzás 1935 évi február 1-én történik.

5. A lejegyzett kölcsöntőke minden teljes egy millárdjából nagy prémiumokkal visszaváltanak az első évben:

1 kötvény	3,000 000 lejjel	azaz	3,000 000
2 „ egyenként	1,000 000 „	„	2,000 000
4 „	500 000 „	„	2,000 000
4 „	250 000 „	„	1,000 000
46 „	100 000 „	„	4 600 000
7 kötvényt	Összesen 12,600 000 lej		

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY

Irtá: TAMASI ARON

Aztán vallomást tettem neki és azt mondtam, hogy csupán az igazság kedviért választottam cigányul, mert az a munka, amit én csináltam, semmi egyéb, mint finom amerikai vályogvetés. Leültem az asztal mellé és szépen elmagyaráztam mindent. Amikor már a vége felé jártam a magyarázatnak, Gáspár bácsi is megérkezett s kezdetem elől az egészről. Neki már rövidében meséltem el a napot s a főhangsúlyt a filippeusokra fektettem, mert azokról mindent szerettem volna tudni. S Gáspár bácsi nem is beszélt egészen vacsoráig egyébről, csak a filippeusokról, akik attól a forró szigettől kapták a nevüket, ahonnan származnak s ahonnan akadálytalanul jönnek ide. De itt szeretik is őket, mert nagyon szépnövésű emberek s amellet csendes természetűek, bátrak, mint a tigris és könnyűszerrel végzik el a legnehezebb munkát is.

Este lefekvés után még sokáig elgondolkodtam s leginkább a filippeusokról. S nem tudom, hogy az emberszeretet miatt-e, vagy pedig azért, mert immár jól benne voltam a legénykorban, de nagyon szerettem volna egy éányt is látni arról a forró szigetről. Azt gondoltam, hogy álomban talán látni fogok s az bé is teljesedett, de sem a leányt, sem pedig az álom egyéb menyei körülményeit elmondani nem tudom, mert még most is megzavarodom és behunyódik a szemem, ha arra emlékezem.

Reggel olyan szótalan voltam és úgy megvettem a való világot, hogy magam is megijedtem és folyton azt kérdeztem, hogy vajon mi fog velem történni, ha az életnek ilyen furcsa szökőkutjai is vannak!

Bent a műhelyben is sokkal csendesebb voltam, mint a tegnapi. Még az sem tudott egészen felvidítani, hogy már a

harmadik próbálkozásra jó formát csináltam s hogy később már csak egyet-egyet rontottam el.

— Maga miért olyan szomorú? — kérdezte tőlem Vilmos, amikor délben ott ültünk ismét a nagy mormoló viznek a partján. Ránéztem és megráztam a fejem, hogy nem vagyok szomorú. Erre megfogta a kezemet és azt mondotta, hogy hozzá bizalommal lehetek, mert teljesen árva fű s így tulságosan ismeri az élet szomorubb oldalát. Jól esett itt a hívóvíz partján a Vilmos embersége, de most sem tudtam válaszolni semmit neki, hanem csak ránéztem és bólogtam. Éreztem, hogy egyszerre megnevessedik a szemem, de teli lett könnyel az övé is. Aztán elvettük egymástól a tekintetünket és a szemünk halóját a vízre vetettük. Nem tudom, hogy a Vilmos halójában hány aranyhal ficánkolt, de az enyimben három: vagyis Blanka, Fifi és a filippeusok látomásbeli tündére.

Talán jó magyar természetünkkel estig is elültünk volna itt édes szótlanágban, de nemsokára hívott a köteleesség, vagy inkább a dollár. Csendesen és sikeresen folytattam most már a munkát s úgy folytattam egész héten keresztül. Egy kicsi fodrozás a lelkemben csak szombatn délben keletkezett, amikor megkaptam az első keresetemet, a becses tizenhét dollárt. Dajkáló kézzel vettem ki a tízes bankót s a négy kettést a kopertárból s még hízkeltem is nekik, ahogy a kicsi gyermeknek szokás. Amint azonban megforgattam és elnézgettem, egyszerre az örömem is elindult lefelé valami lejtőn s nem sokkal később már a levegőben révedeztet a szemem és azt kérdeztem magamtól:

— Hát ugyanbiza, Ábel, miféle örömet rejt magában ez a pénz?

Svábhegyi Szanatórium

(Budapest centrumától 12 percre)

subalpin (430 méter) diétás gyógyintézet

Már heti 140 pengőért
tökéletes szanatóriumi el-
látást nyújt orvosi fel-
ügyelettel. 5-szöri étke-
zéssel, vízkurával, fűtés-
sel együtt

A legideálisabb őszi-téli üdülőhely.

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névértéken felül 200 lejes jutalékkal váltják vissza és pedig:

az 1 000 lejes címleteket	1 200 lejért
" 2 000 " "	2 400 "
" 5 000 " "	6 000 "
" 10 000 " "	12 000 "
" 20 000 " "	24 000 "

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 10 miligramm 0.900 finomságú arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes közpénztarak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illeték alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardírozhatók és azokat garanciakul és ovadékul elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi helyeken:

Nemzeti Bank és összes fiókjai.

Postatakarékpénztár, az összes postahivatalok, valamennyi közpénztár és

a megfelelő időben megállapított pénztézetek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsátási prospektusban találhatók.

Azért valamit mégis rejtett, mert amikor a heti tartásdíj fejében Gáspár bácsiéknak megadtam a tíz dollárt, aztán nemcsak az ételem s az aluvásom esett jobban, hanem a lépésem is. Egy kettes jegyűt pedig levélbe zártam, hogy elküldjem apámnak. Nem tudom, hogy más ember mennyi idő alatt tud feladni egy-egy különösebb levelet, de én ezt az apámnak szóló olyan erősen találtam feladni, hogy csak este hétkor kerültem haza. Ahogy nagy bünbánattal megdéltem fel a lépcsőn, az jutott eszembe, hogy Istenem: milyen jó volna, ha az ember legalább két személyből állna! Mert akkor az egyik mindig csinálhatná a jót, a másik pedig néha a rosszat. Így azonban ugyanannak az egy személynek kell csinálnia a jót és elkövetnie a rosszat.

— Hol voltál ilyen sokáig? — kérdezte Gáspár bácsi.

Nagyon ártatlan arcot mutattam és egy nagy sóhaj után így feleltem:

— Sokszor van úgy, hogy valami hatalom, vagy esetleg egy nagy és láthatatlan bölcs hirtelen kérdéseket teszen fel az embernek. Azt kell mondanom, hogy így jártam én is, mert amikor feladtam a levelet és kijöttem a postáról, valahogy és valahonnan egyszerre a következő kérdés állott előttem: Hát te fű, hogyan tudhat valaki megszabadulni egy fogadalomtól, mit már megtett? S attól a perctől kezdve, hogy ez a kérdés előttem felvetődött, én se nem láttam, se nem hallottam, hanem csak mentem és azon gondolkodtam, hogy valamiképpen megfejtsem. Egy órát mentem, a többi ült, de a végén mégis megfejtettem!

Gáspár bácsi nagy figyelemmel hallgatott ideig, mert szeretett mindenféle tudományt.

— S hogyan fejtetted meg? — kérdezte.

— Én bizony Fifikával — feleltem neki. — Vagyis úgy, hogy megfogtam gondolatban az időt és megfordítottam. Mégpedig úgy fordítottam meg, hogy ami addig volt, az a fogadalommal együtt előmbé kerüljön, vagyis a jövőbe. A jövőt pedig senki se tudhassa, csak az Isten.

(Folyt. köv.)

SPORT

TUDJA ÖN, HOGY MI AZ:
LUNETTES POUR L'ARBITRE?...

A szövetség elrendelte, hogy a plakátok csak román és francia nyelven közölhetik a mérkőzésekre vonatkozó tudnivalókat. Most már igazán csak az hiányzik, hogy a játékosokat is csak francia nyelven szabad biztatni és a bírót is csak a gallok szavaival szabad szidni. Mindenesetre már most jó lesz megtanulni a közkeletű kifejezéseket. Például ez az ősrégi, törzsgyökerező zamat magyar bemozdás, hogy „pápaszemet a bírónak!” franciás ékességgel így hangzik: „Lunettes pour l'arbitre!” Jó-jó, kiabálni kiabálják majd, de kérdés, hogy a bíró megérti és magára veszi-e?...

MIT LÁTUNK VASÁRNAP A NEMZETI BAJNOKSÁGBAN?

Első osztály:
Nagyvárad: NAC—Juventus. Temesvár: Kinizsi—Venus. Arad: CFR—Gloria. Bukarest: Romania—Unirea Tricolor.

Másod osztály:
Plojești: Brasovia—Prahova. Bukarest: Macabi—Tricolor. Konstanca: Victoria—Sportul Studentesc. Temesvár: TAC—Ilsa. Resica: UDR—TMTE. Krajova: AAC—Rovine Grivica. Nagybánya: Phoenix—KAC. Nagyvárad: CFR Kolozsvár—CFR Nagyvárad. Nagyszeben: Unirea—HTV. Piski: NSE—Sticla.

A brassói CFR két csapattal is játszik Sepsiszentgyörgyön vasárnap. Első csapata az SMTE-vel mérkőzik, míg kombináltja az SMTE kombináltjával áll ki.

Nincs már jegy az angol—olasz mérkőzésre. A londoniak elővetelben elkapkodták a jegyeket. A kétezres olasz kíséretnek nincs már helye! Emiatt keményhangú levélváltás is volt a két szövetség között.

Wetzer I-et trénernek szerződtette a Ripensia, miután az osztrák Uridil szerződése lejárt.

Délután három órakor kezdődnek a nemzetközi bajnoki mérkőzések, míg ahol délelőtt is játszanak, ott 11 órakor — ezt mondja a nemzetközi bajnokság bizottságának körlevele.

Bécsi bajnoki eredmények. Mindszentek napján több bajnoki mérkőzés volt az osztrák fővárosban: Admira—WAC 3:3 (1:0) WSC—Wacker 4:0 (3:0) Vienna—Favoritner 1:0 (1:0).

Berlin—Drezda 0:0. Izgalmas küzdelem után döntetlenül végződött a mérkőzés Drezdában.

Atlétika

WALASIEVICZ REKORDESŐJE

— Kelt hatalmas feltűnést a világ atlétikai körében. A lengyelek legjobb atlétája japáni turája során olyan szenzációs formába lendült, ami párját ritkítja az atlétika világtörténetében. Hetenként javítja a jobbnál-jobb világrekordokat, eddig elképzelhetetlenül jó időket. Legújabb jelentés szerint a kétszáz méteres síkfutás világrekordját, melyet alig egy hete javított meg 23.8 mp.-re, most újra „lefaragott” belőle. Új világrekordja, melyet ugyancsak Osakában állított fel: 23 mp!...

600 ezer lejt kapott összesen Magne a Tour de France győztese a Franciaország körüli versenyen. Huszonhárom napi munkáért elég csinos összeg... Igaz, hogy egy jobbfejű ökölvívó egyetlen perc alatt is megszerezheti...

Al Brown megvédte világbajnokságát. Tunisban a 10 menetben knockautolta Young Perezet. Szó van arról, hogy a bantam súlyú világbajnok Bukarestben is mérkőzne.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

Le a kalappal! — Ez teljesítmény!

Ingelen Oktoden Super, a bécsi rádióipar mesterműalkotása. Belmont Super, az amerikai rádiótechnika csodája. Szavatolt nappali és tengerentúli (guarman) vétel, aszolut szelektív — erőteljes, nemes hang, a legkényesebb igényt is kielégíti.

Kedvező fizetési feltételek!
Rádió „NOV Y” Brassó, Rózsater 19.

Tánchelyiség megnyitása a „Bere Luther”-ben

Szombaton, november 3-án 9 órakor újból megnyílik az ujonnan és elegánsan berendezett tánchelyiség, kitűnő zene mellett. Mindenkinek alkalma nyílik, hogy háromszor hetenként legjobban mulathasson.

Szombaton, vasárnap és csütörtökön

van nyitva a tánchelyiség.

Szolid kiszolgálás, olcsó árak, a legjobb sör, tiszta borok.

Felölősszerkesztő: Kocsis Béla

Ügyeljen világhírű gyártmányainkra!
UJONNAN MEGNYILT

Balkirs M. bélyegzőgyára

Brassó, Károly király-utca 25. Szállit: ruggyanta- és fém-bélyegzőket, vállal minden szakmába vágó javítást 24 órán belül, versenyen kívüli árakon és legjobb kivitelben! Helyi képviselők kerestetnek!

ARVERÉSI HIRDETÉS

F. évi november hó 12-én d. u. 4 órakor, alulírott ügyvédi irodájában Str. Regele Carol 51 (Ötvös-utca fele) bejárat) eladatik magán árverésen a legtöbbet ígérőnek a Fehéritő 17 sz. alatti 1 szoba konyhából álló ingatlan. Árverési feltételek bármikor megtekinthetők.

Dr. Kupcsay Bernát, ügyvéd

Elegáns télikabátok,
kosztümök szövet- és selymruhákat

„MARGARET” SZALONBAN,
Brassó, Piața Libertății 10 I. emelet
(Luther sörcsarnok felett). Szolid árak!

Veszek régi aranyat és ezüstöt,
fizetem a legmagasabb árat,
becserélem új áru ellenében

ZIEGLER

Brassó, Kapu-utca 23.
Órák — arany — optikai műhely.

Az 1934 évi
4 1/2 % - os Országfejlesztési
kölcson

Jegyzési helye

Brassói Általános
Takarékpénztár

A világhírű
Charles Baudouin
genfi egyetemi tanár könyvének
magyar kiadása!

Az önfegyelmzés művészete

Gyakorlati tanácsokkal és utalgaizásokkal segítségére sietünk ezen könyv útján az OLVASÓNAK.

A tartalomjegyzékből: Előszót írta Dr. Völgyesi Ferenc törv. íróorvos. Akaratnevelés — Buddhizmus — A nagy bölcselők — Erlelmi gyógyítás — Lelki gyógyítás — A hipnózis szuggesztio — Eszszertü meggyőzés — Pszichoanalízis — Önszuggesztio, stb., stb.

Ára csak 90 lej.

Kapható:

A Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-utca 56 — 58.

ARCOSA

kizárólagosan

őői felöltők és ruhák
áruháza.

Állandó nagy választék
legújabb francia és angol
modellekben.

Gyermekek- és női felöltők különböző
szövetekből, különféle szörmézőzéssel.

Olcsó árak.

Minden igényeknek megfelelő
délutáni- és estélyi ruhák.

ARCOSA

BUKAREST, Cal. Victoriei Nr. 33
(Casa Frascati). Telefon Nr. 3-64-67

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei. vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismétlésénél 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-e'adás

Vasestergapad 3750 mm.
csuostávvál használt jó állapotban eladó. Tischler Oradea
Calea Victoriei 4. 15948

Keresek 1 drb. 110 Voltos
egyenáramu 1 1/2—3 Kwattos
dinamót kapcsolótáblával.
Cim J. Vajna, Braşov, Calea
Victoriei 65. 15896

Lokomobilt 15—25 lóerőset
keresünk bérbe téli időszakra,
ajánlatokat „Sürgős” jelzővel
kiadókba. 15851

Zongorát vennék, ha csakis
egészen jó, rövid, kereszthuro-
s, sötétszínű példányt ta-
lálnék. Ajánlatot az ár és a
zongora pontos leírásával
„Háromszéki” jelzővel a bras-
sói kiadóhivatalba kerek. 15960

Allást keres

Középkorú magyar uriasz-
zony, ügyvéd felesége, ház-
vezetőnek ajánlkozik idő-
sebb urhoz, vagy urinőhöz.
Cim 15913. szám alatt a bras-
sói kiadóban.

Bleichermeister für Leinen,
Baumwoll (Tricotagen)
Kunstseiden und Mischgewe-
be, in Stück Strang u. Lose
auch gute Kenntnisse im Für-
ben u. Appretieren, 20 jährige
In u. Auslandpraxis, wünscht
sich in ein aussichtsreichen
Betrieb zu verändern. Bräfe
erbeten an Zeitungsbüro Löbl
Arad. 15959

Fiatall uriaszszony házvezető-
nő állást keres szerény fize-
téssel öreg uriembernél. Meg-
kereséseket „szorgalmas III”
jelige alatt e lap kiadóhivata-
lához kerek. 15917

Allást iver

Gyakorlott kárpitossegede-
ket felvesz Székely és Réti
Butorgyár Rt. Târgu-Mureş.
15915

Perfekt román—francia
Fräulein kerestetik leány-
gyermeknek mellé, középiskolai
korrepetáási képességgel, né-
metül tudók előnyben. Aján-
latok „Fräulein” jelzővel, Bu-
cureşti Căsuța Poştală 36. 21128

Bukarest

DOCTOR ANA ALESKE. Női
bajok és szülészeti. Kezelés és
operációk. Elektrotérápia. Hi-
vatalnokoknak és munkások-
nak kedvezményes árak. Ren-
delés 8—12 és 4—8. Bulevar-
ul Maria 2. Bărăţiei sarok. 21054-b

Dr. Borvinik berlini specia-
lista bőr- és nemibajokban.
Rendel 12—2, 5—8-ig. Vasár-
nap 9—10-ig. Bukarest, Piața
Rosetti 6. (Bulev. Carol). Te-
lefon: 3/34—11.

DOCTOR GRUBARG. Nemi-
bajok, szifilisz. Nőbetegségek.
Folyások és komplikációk. Im-
potencia. Elektrotérápia. Ana-
lizisek. Hivatalnokoknak és
munkásoknak kedvezmény.
Rendel: 11—2 és 5—8. Bule-
vardul Carol 43. 21053-b

ARANYAT, aranyfogat (ko-
ronát) továbbá ezüst pénzér-
meket vásárolok. Eskenőzty
Bukarest, Str. Zarafi 12.
(Prin Lipsican) 21069-b

BRASSÓI BURGONYA fe-
hér és rózsá, kitűnő minőségű
elsőosztályú áru, mázsánként
150 lej, hazaszállítva 50 kg-os
zsákokban (legkisebb meny-
nyiség 100 kg.) Rendeléseket
felvesz Union S. A. Bucureşti,
Calea Plevnei 159 (Lessei
gyár). Telefon 3—80—45.

Új miéder-szaloni Füzők,
Princessek, felek, halcsont-
nélküliek, harisnyatartók,
melltartók készítését, vala-
mint azok tisztítását és ja-
vítását vállalom. Ugyazintén
orvosi rendelésre is dolgozom.
Bukarest, Str. Emigratului 7
első emelet (Str. Antim mel-
lett.) 21142-b

Csinosan butorozott szoba,
központi fűtéssel, fürdőszoba
használattal, erdélyi család-
nál kiadó. Bukarest, Str. Ce-
res 17 első emelet. 21147-b

Bármely összeget folyósi-
tunk azonnal előnyösen, ék-
szerre, aranyra és minden-
mí értéktárgyra. Legmagas-
sabb áron vásárolunk ékszert.
„Lombard” Str. Sf. Jonica 11.
21155-b

Dr. Keszenbaumné egész-
ségügyi- és gyógytorna kur-
zusait megkezdte. Jelentke-
zés: Str. Jules Michelet 15.
Telefon 227/20. 21153-b

Psychotechnikai módszerrel
azonnal beszélhet angolul,
franciául, németül. Gábor
yelvtanár, Bukarest, Str. Cos-
inescu 4. (Cazarmei) 21161-b

Megnőstülne, esetleg penő-
sülne udvarhelyi, református,
egyedül álló, középkorú, erő-
teljes, tisztamultu, munkasze-
szerető, józanéletű gazdatiszt.
35—45 év közötti özvegyek,
elvártak, hajadonok, vagyoni
családi körülmény és teljes
cimmal ellátott kettős bori-
tókba zárt leveleket az aláb-
bi címre kérem: Már. A Paum
Bucureşti 6 Str. Maria Apos-
toliada 44. 21154-b

Asztalosmunkásokat ke-
resek finom butormunkára.
Fabian, Bukarest, Str. Malor
Coravu Jón 25. 21152-b

Előnyös
árakon.

Sp. rherdek, fehérek vagy fe-
keték, emailrozottak és belga
kályvok

„GLORIA”
KÁLYHAGYAR

Bukarest Str. Florilor 30
Kérje díjtalan árjegyzékünket.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.T. Brasov.